

Classification and Critical Review of Articles Written on *Kashf al-Mahjub* by Hujwiri

Salman Saket^{*1}, Mohammad Gholami²

Received: 28/11/2025
Accepted: 19/01/2026

Abstract

This essay aims to answer the following questions by examining all publications in Persian-language journals concerning Hujwiri and his work *Kashf al-Mahjub*: 1. What approaches exist in articles related to *Kashf al-Mahjub*? 2. Which approach has the highest frequency, and what are the possible reasons? 3. What are the most important achievements of key articles in each approach? 4. What are the primary shortcomings and flaws in these studies? Up to the fall of 1404 [October 2025], there are 114 articles in this field, ranked by frequency as follows: 1. Research on specific topics in *Kashf al-Mahjub*, 2. Literary criticism and theory, 3. On *Kashf al-Mahjub* and Hujwiri, 4. Influences received and exerted by *Kashf al-Mahjub*, 5. Textual criticism, 6. Examination of narrative elements, and 7. Stylistics. The publication of Mahmoud Abedi's edition of *Kashf al-Mahjub* in 1383 solar [2004] appears to be a key factor in drawing

* Corresponding Author's E-mail:
saket@um.ac.ir

1. Associate Professor, Department of Persian Language and Literature, Faculty of Letters and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
<https://orcid.org/0000-0001-6585-7230>
2. Master's student, Department of Persian Language and Literature, Faculty of Letters and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
<https://orcid.org/0009-0000-0822-041X>

Copyright© 2026, the Authors | Publishing Rights, ASPI. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution- NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms.

مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی

Quarterly Literary criticism

E-ISSN: 2538-2179

Vol. 19, No. 74

Summer 2026

Research Article

researchers' attention to the book. The method employed in this study is descriptive-analytical and critical. The examination and analysis of the articles are based on components such as main theme, approach, critique of strengths and weaknesses, influence from prior sources, and the presence of new and original insights. The final section of this essay is devoted to the pathology of the published articles. The most significant weaknesses include repetition of content, failure to uphold scholarly integrity, publishing the same article with identical structure and content in two journals, lack of sufficient coherence, absence of clear conclusions, and mere descriptive presentation.

Keywords: Hujwiri, *Kashf al-Mahjub*, classification, critical review, bibliography, critique

Extended Abstract

1. Introduction

Abu al-Hasan Ali ibn Uthman al-Hujwiri is one of the most renowned mystics and Sufi masters of the fifth century AH, born in Ghazna. After studying the customary sciences of his time, including the Qur'an, Hadith, exegesis, jurisprudence, and related disciplines, he left his hometown and embarked on a long journey. Although al-Hujwiri authored numerous and diverse works, the only extant one, and one of the most important sources of Islamic Sufism, is *Kashf al-Mahjub*. This book influenced other mystical texts, such as *Tadhkirat al-Awliya*, *Fasl al-Khitab*, and *Nafahat al-Uns*, which demonstrates the significance of *Kashf al-Mahjub* among works on Sufism. The importance of this book is such that, in addition to books, theses, and dissertations, a relatively large number of articles on it have been published in recent years. By the end of fall of 2025, 114 articles had been published on this subject. The earliest studies date back to the 1950s and 1960s, in which the authors addressed al-Hujwiri's biography and the features of his work. After a relatively long interval,

from the 1980s onward, research related to *Kashf al-Mahjub* and al-Hujwiri increased significantly. It appears that the second critical edition of *Kashf al-Mahjub* by Mahmoud Abedi in 2004 and its publication attracted scholars' attention and subsequently led to the publication of articles in this field. Further examination also shows that, with the dominance of theoretical discourse in academic research, numerous articles related to *Kashf al-Mahjub* were written in the 2010s. Given the importance of *Kashf al-Mahjub* as the first Persian text in the field of Sufism, as well as its use in university teaching, a critical review of the research published on this work seems necessary. In addition, the authors seek to answer the following questions: Is there a researcher in the studies on *Kashf al-Mahjub* who can be considered a prominent author or scholar in this field? In other words, is it possible to identify a reference or author be identified in the field under consideration? Also, have scholars from other disciplines shown interest in researching this area?

Methodology

The authors have referred to the websites such as the NoorMags, SID, Comprehensive Humanities Portal, Civilica, and Magiran databases to collect the articles. In addition to these databases, the book *Fehrest-e magjalat-e Fârsi [Compilation of Persian Papers]* by Iraj Afshar and Iran-Naz Kashian was also used. The present study is descriptive-analytical and critical. The articles were examined and analyzed based on criteria such as the main subject, approach, critique of strengths and weaknesses, dependence on previous sources, and the presence of new and original insights. At the end, the problems of each published research are presented.

Results and Discussion

By examining the articles related to *Kashf al-Mahjub*, their approaches can be classified into seven categories: 1) research on a

مركز تحقيقات زبان و ادبيات فارسي

Quarterly Literary criticism

E-ISSN: 2538-2179

Vol. 19, No. 74

Summer 2026

Research Article

specific topic in *Kashf al-Mahjub*, 2) literary criticism and theory, 3) studies on *Kashf al-Mahjub* and al-Hujwiri, 4) the influence and effectiveness of *Kashf al-Mahjub*, 5) textual studies, 6) analysis of narrative elements, and 7) stylistics. In what follows, each of these approaches is examined, and the earliest published studies under each category, as well as the more significant articles, are identified. The main criterion for introducing an article was its degree of influence on other studies and the extent to which it contained new and original insights. The approach “research on a specific topic in *Kashf al-Mahjub*,” with 49 articles, that is, 42.98%, has the highest number of studies, whereas “stylistics,” with only 3 articles, that is, 2.63%, has the lowest number. The earliest article published on al-Hujwiri and *Kashf al-Mahjub* dates back to the late 1950s, when the author, in a series of articles in *Ariana* magazine, examined various topics such as manuscripts, printed editions, translations, the date of composition, the style of the book, and so on. The number of articles written before the 1980s was fewer than 10, but after Mahmoud Abedi’s revised edition of *Kashf al-Mahjub*, the number of articles increased significantly; in fact, about 90% of the articles were published from the 1980s onward. The latest study in this field is an article entitled "Analysis of the Structure of Interpretation of Verses and Hadiths in the Intellectual System of Hujwiri" (2025), in which the author examines Hujwiri’s interpretations of Qur’anic verses and hadiths and classifies them.

Upon examining the articles written across various approaches, what stands out most prominently is the flaws presented in these studies. The most significant shortcomings and issues in research related to *Kashf al-Mahjub* include: repetition of content, failure to uphold scholarly integrity, publication of the same article with identical structure and content in two different journals, lack of sufficient coherence, absence of clear conclusions, and provision of mere description.

Conclusion

The present study examines the articles related to *Kashf al-Mahjub* from their beginnings through the end of fall of 2025. A total of 114 articles were published in scholarly and non-scholarly journals. In analyzing these articles, attention was paid to criteria such as the main theme, approach, critique of strengths and weaknesses, reliance on previous sources, and the presence of new and original insights.

The approaches into which the articles were classified, in order of frequency, are as follows: 1. research on a specific topic in *Kashf al-Mahjub* (49 articles, 42.98%); 2. literary criticism and theory (20 articles, 17.54%); 3. studies on *Kashf al-Mahjub* and al-Hujwiri (12 articles, 10.52%); 4. the influence and impact of *Kashf al-Mahjub* (12 articles, 10.52%); 5. textual studies (10 articles, 8.77%); 6. narrative literature (8 articles, 7.01%); and 7. stylistics (3 articles, 2.63%).

The earliest articles on *Kashf al-Mahjub* and al-Hujwiri date back to the late 1950s. However, in the 1980s and 1990s, the publication of related articles increased significantly. One major factor in the growing scholarly attention to *Kashf al-Mahjub* was Mahmoud Abedi's 2004 critical edition of the book. Unfortunately, despite the quantitative growth of articles in recent years, some of them suffer from serious qualitative problems. These include repetition of content, failure to observe scholarly integrity, publication of the same article with identical structure and content in two journals, lack of coherence, and absence of a clear conclusion, resulting in mere description. The review also shows evidence of plagiarism in these articles. In addition, neglect of prior research has caused many articles to repeat existing material and offer no new findings.

The examination further indicates that most researchers in this field have written only one or at most two articles; therefore, apart from the editor of the book, Mahmoud Abedi, no researcher can be identified as

مركز تحقيقات زبان و ادبيات فارسي

Quarterly Literary criticism

E-ISSN: 2538-2179

Vol. 19, No. 74

Summer 2026

Research Article

having worked on this area in a sustained and specialized way. Moreover, except for a small number of scholars from fields such as philosophy, Qur'anic studies and Hadith, religion, and mysticism, most authors of these articles were trained in Persian language and literature. Among the published studies, manuscript studies and textual scholarship on *Kashf al-Mahjub* have not received any attention at all, and this constitutes a promising and worthwhile area for future research.

مقاله پژوهشی

طبقه‌بندی و آسیب‌شناسی مقاله‌های نوشته‌شده درباره کشف‌المحجوب هجویری

سلمان ساکت*^۱، محمد غلامی^۲

(دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۰۷ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۹)

چکیده

این جستار بر آن است تا با بررسی هر آنچه درباره هجویری و کشف‌المحجوب او، در مجلات فارسی‌زبان منتشر شده است، به این پرسش‌ها پاسخ دهد: ۱. چه رویکردهایی در مقاله‌های مرتبط با کشف‌المحجوب وجود دارد؟ ۲. بسامد کدام رویکرد بیشتر بوده و علت آن چیست؟ ۳. مهم‌ترین دستاوردهای مقالات مهم هر رویکرد چه بوده است؟ ۴. مهم‌ترین آسیب‌ها و ایرادهایی که در این پژوهش‌ها وجود دارد، کدام است؟ مجموع مقاله‌ها در این حوزه تا پایان پاییز ۱۴۰۴ ش، ۱۱۴ عنوان است که به ترتیب بسامد، دربرگیرنده این رویکردها

۱. دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
(نویسنده مسئول)

*saket@um.ac.ir

<https://orcid.org/0000-0001-6585-7230>

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

<https://orcid.org/0009-0000-0822-041X>

Copyright© 2026, the Authors | Publishing Rights, ASPI. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution- NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms.

بوده است: ۱. تحقیق درباره موضوعی خاص در کشف‌المحجوب، ۲. نقد و نظریه ادبی، ۳. درباره کشف‌المحجوب و هجویری، ۴. تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب، ۵. متن‌شناسی، ۶. بررسی عناصر داستانی و ۷. سبک‌شناسی. به نظر می‌رسد انتشار تصحیح محمود عابدی از کشف‌المحجوب در سال ۱۳۸۳ش، از جمله عوامل مهم توجه پژوهشگران به این کتاب به‌شمار می‌رود. روش ما در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی و انتقادی است. همچنین بررسی و تحلیل مقاله‌ها، براساس مؤلفه‌هایی مانند: مضمون اصلی، رویکرد، نقد و بررسی نقاط قوت و ضعف، تأثیرپذیری از منابع پیشین و داشتن نکته یا نکته‌های جدید و بکر صورت گرفته است. بخش پایانی این جستار به آسیب‌شناسی مقاله‌های نوشته‌شده اختصاص یافته است. مهم‌ترین ضعف و کاستی آن‌ها عبارت‌اند از: تکرار مطالب، رعایت نکردن اصل امانت‌داری در پژوهش، چاپ یک مقاله با ساختار و محتوای یکسان در دو مجله، نداشتن انسجام کافی و نداشتن نتیجه‌گیری مشخص و ارائه توصیف صرف.

واژه‌های کلیدی: هجویری، کشف‌المحجوب، طبقه‌بندی، بررسی انتقادی، مقاله‌شناسی، آسیب‌شناسی.

۱. درآمد

کشف‌المحجوب اثر علی‌بن عثمان هجویری، یکی از مهم‌ترین و قدیم‌ترین کتاب‌های نوشته‌شده به زبان فارسی درباره تصوف است. اهمیت این کتاب تا بدان‌جاست که علاوه بر کتاب‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، در سال‌های اخیر پژوهش‌های نسبتاً زیادی در قالب مقاله درباره این اثر منتشر شده است. تعداد مقاله‌های نوشته‌شده تا پایان پاییز ۱۴۰۴ش، ۱۱۴ عنوان بوده است.^۱ قدیم‌ترین پژوهش‌های انتشاریافته، به دهه ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰ باز می‌گردد که در آن‌ها به زندگی‌نامه هجویری و بیان ویژگی‌های اثر او پرداخته‌اند. پس از یک بازه زمانی نسبتاً طولانی، از دهه ۱۳۸۰ به بعد، پژوهش‌های

مرتبط با کشف‌المحجوب و هجویری، افزایش چشمگیری داشته است. به نظر می‌رسد تصحیح دوباره کشف‌المحجوب توسط محمود عابدی در سال ۱۳۸۳ش و انتشار آن، توجه پژوهشگران و در پی آن، انتشار مقاله‌هایی را در این حوزه به دنبال داشته است. همچنین بررسی‌هایی انجام شده نشان می‌دهد که با تسلط گفتمان نظریه‌پژوهی در تحقیقات دانشگاهی، مقاله‌های فراوانی در این حوزه و در ارتباط با کشف‌المحجوب، در دهه ۱۳۹۰ نوشته شده است. با توجه به اهمیت کتاب کشف‌المحجوب به عنوان نخستین متن فارسی در حوزه تصوف و نیز تدریس این کتاب در دانشگاه‌ها، بررسی انتقادی پژوهش‌های منتشرشده درباره این اثر ضروری به نظر می‌رسد. علاوه بر این، نویسندگان به دنبال پاسخ به این پرسش‌ها هستند که آیا در تحقیقات مرتبط با کشف‌المحجوب، پژوهشگری وجود دارد که نویسنده یا محقق برجسته‌ای در این حوزه به‌شمار آید؟ به سخن دیگر، آیا می‌توان پژوهشگر و نویسنده مرجعی در حوزه موردنظر برگزید؟ همچنین آیا محققان رشته‌های دیگر نیز به پژوهش در این حوزه علاقه نشان داده‌اند یا خیر؟

۱ - ۱. علی بن عثمان هجویری و کشف‌المحجوب

ابوالحسن علی بن عثمان هجویری، یکی از عارفان و صوفیان مشهور سده پنجم هجری است که در غزنه چشم به جهان گشود. پس از تحصیل علوم متداول عصر از جمله قرآن، حدیث، تفسیر، فقه و... زادگاه خود را ترک و سفری طولانی را آغاز کرد (هجویری، ۱۳۸۷: سیزده). او در این سفر با مشایخ زیادی مانند باب عمر فرغانی، ادیب کمندی، ابوالقاسم کرگانی، ابوالعباس شقانی و ابوالفضل شامی دیدار کرد و سرانجام در شهر لاهور اقامت گزید. آنچنان که عابدی اشاره کرده است، هجویری به

احتمال زیاد پس از سال ۴۶۹ ه.ق در گذشته است (همان: پانزده). هجویری در کتاب *کشف‌المحجوب* به مناسبت مباحث مختلف از آثار خود نام برده که عبارت‌اند از: ۱. *اسرار الخرق والملونات*، ۲. *البيان لأهل العيان*، ۳. *الرعاية لحقوق الله، تعالی*، ۴. *دیوان اشعار*، ۵. رساله‌ای در ایمان، ۶. رساله‌ای در شرح سخنان حلاج، ۷. کتاب *فنا و بقا* و ۸. *کشف‌المحجوب*.

در این میان تنها اثری که به دست ما رسیده است و از جمله منابع مهم تصوف اسلامی به‌شمار می‌رود، کتاب *کشف‌المحجوب* است. این کتاب از یک مقدمه و باب‌هایی مانند «باب اثبات علم»، «باب التصوف»، «باب لبس المرقعات»، «باب الملامه» و... تشکیل شده است. این کتاب همچنین بر دیگر متون عرفانی نوشته‌شده تأثیر گذاشته است؛ کتاب‌هایی مانند: *تذکره‌الاولیاء*، *فصل الخطاب و نفحات الانس*، که بیانگر اهمیت *کشف‌المحجوب* در میان آثار مربوط به تصوف است.

۲. پیشینه پژوهش

درباره کتاب‌شناسی توصیفی - تحلیلی *کشف‌المحجوب* تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است. اما درباره دیگر متون، کتاب‌شناسی‌های مختلفی منتشر شده که مهم‌ترین آن‌ها بدین شرح است:

کتاب *فرهنگ سعدی پژوهی ۱۳۷۵ - ۱۳۰۰* از کاووس حسن‌لی^۲ (۱۳۸۰)؛ کتاب *بیهقی پژوهی در ایران* از احمد رضی (۱۳۸۷)؛ کتاب *کارنامه تحلیلی خیام پژوهی در ایران* از کاووس حسن‌لی و سعید حسام‌پور (۱۳۸۹)؛ کتاب *فرهنگ توصیفی-انتقادی خاقانی پژوهی* از محمدحسین نیکدار اصل (۱۳۹۵)؛ مقاله «سیر تحول پژوهش‌های مرتبط با سیرالملوک در ایران» از سلمان ساکت و اعظم رضانی کامه‌علیا (۱۳۹۹) و

کتاب فهرست توصیفی - تحلیلی مقالات مربوط به فردوسی و شاهنامه از زهرا سیدی و مرضیه خافی (۱۴۰۱)؛ مقاله «نقد و آسیب‌شناسی کارنامهٔ نفثه‌المصدور پژوهی (تا پایان سال ۱۳۹۹ شمسی)» از سارا ذبیحی و محمدعلی خزانه دارلو (۱۴۰۱) و مقاله «آسیب‌شناسی مقالات عرصهٔ فردوسی و شاهنامه در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۵» از ابوالقاسم قوام، محمدجعفر یاحقی و زهرا سعادت‌فر (۱۴۰۲).

در این تحقیق ضمن استفاده از پژوهش‌های انجام‌شده در حوزهٔ کتاب‌شناسی و پیش چشم داشتن محتوا و فرم آن‌ها، کوشیده‌ایم به صورت جزئی‌تر به تحلیل مقاله‌های مرتبط با هجویری و کشف‌المحجوب بپردازیم. در این پژوهش، مقاله‌ها را در رویکردهای مختلفی دسته‌بندی کرده و در هر رویکرد مهم‌ترین پژوهش‌های منتشر شده را برشمردیم. همچنین با آوردن نمونه‌هایی به آسیب‌شناسی مقالات انتشار یافته پرداخته‌ایم.

۳. روش پژوهش

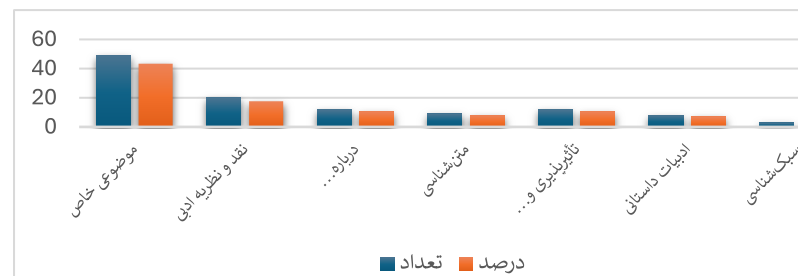
نویسندگان برای جمع‌آوری مقاله‌ها به پایگاه‌های اینترنتی نورمگز^۳، اس‌آی‌دی^۴، پرتال جامع علوم انسانی^۵، سیویلیکا^۶ و مگیران^۷ مراجعه کرده‌اند. در کنار این پایگاه‌ها، از کتاب فهرست مقالات فارسی (۱۳۹۵) از ایرج افشار و ایران‌ناز کاشیان نیز استفاده شده است. روش ما در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی و انتقادی است. بررسی و تحلیل مقاله‌ها، براساس مؤلفه‌هایی مانند: مضمون اصلی، رویکرد، نقد و بررسی نقاط قوت و ضعف، تأثیرپذیری از منابع پیشین و داشتن نکته یا نکته‌های جدید و بکر صورت گرفته است. در پایان نتایج، آسیب‌شناسی پژوهش‌های انتشار یافته ارائه شده است.

۴. تحلیل مقاله‌ها

با بررسی مقاله‌های مرتبط با کشف‌المحجوب، رویکردهای آن‌ها را می‌توان در هفت دسته جای داد: ۱. تحقیق درباره موضوعی خاص در کشف‌المحجوب، ۲. نقد و نظریه ادبی، ۳. درباره کشف‌المحجوب و هجویری، ۴. تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب، ۵. متن‌شناسی، ۶. بررسی عناصر داستانی و ۷. سبک‌شناسی. در ادامه، ضمن بررسی هریک از رویکردها و تحلیل پژوهش‌های منتشرشده، از نخستین پژوهش‌های انتشاریافته ذیل هر رویکرد و همچنین مقاله‌هایی که اهمیت بیشتری دارند، یاد خواهیم کرد. ملاک اصلی ما در معرفی مقاله، میزان تأثیرگذاری بر دیگر پژوهش‌ها و اشتغال بر نکته یا نکته‌های جدید و بکر بوده است. رویکرد «تحقیق درباره موضوعی خاص در کشف‌المحجوب» با ۴۹ مقاله یعنی ۴۲/۹۸ درصد، بیشترین تعداد و رویکرد «سبک‌شناسی» تنها با ۳ مقاله و ۲/۶۳ درصد، کمترین تعداد مقالات را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱: تعداد و درصد مقاله‌ها در هر رویکرد

رویکرد	تعداد	درصد
موضوعی خاص در کشف‌المحجوب	۴۹	۴۲/۹۸
نقد و نظریه ادبی	۲۰	۱۷/۵۴
درباره کشف‌المحجوب و هجویری	۱۲	۱۰/۵۲
تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب	۱۲	۱۰/۵۲
متن‌شناسی	۱۰	۸/۷۷
بررسی عناصر داستانی	۸	۷/۰۱
سبک‌شناسی	۳	۲/۶۳
تعداد کل: ۱۱۴		

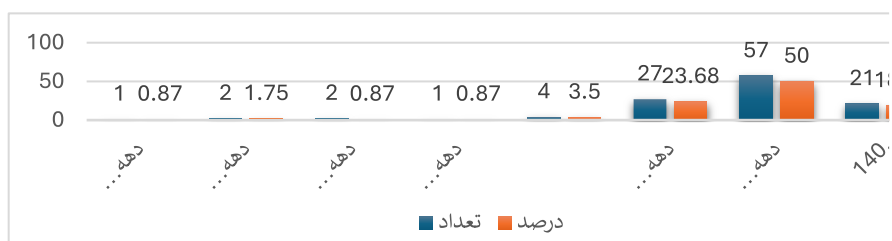
نمودار ۱: تعداد و درصد مقاله‌ها در هر رویکرد

نخستین مقاله‌ای که دربارهٔ هجویری و کشف‌المحجوب منتشر شده است، به اواخر دههٔ ۱۳۳۰ باز می‌گردد که در آن نویسنده در سلسله‌مقاله‌هایی در مجلهٔ *آریانا*، موضوعات مختلفی اعم از نسخه‌ها، چاپ‌ها، ترجمه‌ها، سال تألیف، سبک کتاب و... را بررسی کرده است. تعداد مقاله‌های نوشته‌شده تا پیش از دههٔ ۱۳۸۰ کمتر از ۱۰ عنوان بوده و پس از آن با تصحیح دوبارهٔ محمود عابدی از کشف‌المحجوب، تعداد مقاله‌ها رشد چشم‌گیری داشته است؛ به طوری که حدود ۹۰ درصد مقاله‌ها از دههٔ ۱۳۸۰ به بعد منتشر شده‌اند. آخرین پژوهشی که در این حوزه منتشر شده، مقاله‌ای است با عنوان «تحلیل ساختار تفسیر آیات و احادیث در نظام معرفتی هجویری» (۱۴۰۴) که نویسنده آن به بررسی تأویلات هجویری از آیات و احادیث و طبقه‌بندی آن‌ها پرداخته است.

جدول ۲: تعداد و درصد مقاله‌ها در هر دهه

دهه	تعداد	درصد
۱۳۳۰	۱	۰/۸۷
۱۳۴۰	۲	۱/۷۵
۱۳۵۰	۱	۰/۸۷
۱۳۶۰	۱	۰/۸۷

۳/۵۰	۴	۱۳۷۰
۲۳/۶۸	۲۷	۱۳۸۰
۵۰	۵۷	۱۳۹۰
۱۸/۴۲	۲۱	۱۴۰۰ - ۱۴۰۴
تعداد کل: ۱۱۴		

نمودار ۲: تعداد و درصد مقاله‌ها در هر دهه

۴-۱. تحقیق درباره موضوعی خاص در کشف‌المحجوب

مقاله‌هایی که ذیل این رویکرد قرار دارند، به بررسی موضوعاتی از قبیل نماز، فقر، سفر، شریعت و... در کشف‌المحجوب و گاه هم‌زمان در این کتاب و دیگر متون صوفیه پرداخته‌اند. اصطلاحات تصوف نیز از دیگر مواردی است که نظر پژوهشگران را به خود جلب کرده است. این رویکرد بیشترین بسامد را داشته و ۴۲/۹۸ درصد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است. به سخن دیگر، از مجموع ۱۱۳ مقاله، ۴۹ عنوان ذیل این رویکرد نوشته شده است. مقاله «بازتاب عاشورا در متون عرفانی فارسی (آثار سنایی و هجویری)» (۱۳۸۱) از مجتبی دماوندی، نخستین پژوهشی است که در این حوزه منتشر شده است. نکته درخور توجه این است که در برخی از مقاله‌ها، تنها مقایسه‌ای ساده میان چند اثر در موضوعات مختلف صورت گرفته و نتیجه قابل ملاحظه‌ای در بر

نداشته است.^۸ اهمیت این پژوهش‌ها تنها می‌تواند از این جهت باشد که شباهت‌ها و تفاوت‌های دو یا چند متن را مطرح کرده‌اند.

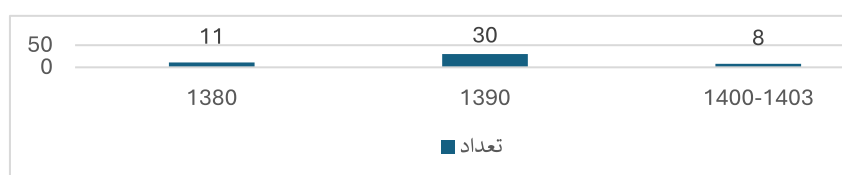
مقاله‌های مهمی که در این رویکرد نوشته شده‌اند، عبارت‌اند از: «حجاب رینی و حجاب غینی در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۸) از فرزاد جعفری، «سیما و سیره علی و اهل بیت (ع) در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۹) از محمود مهرآوران، «بررسی و تحلیل و نقد اصطلاحات صوفیه در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۹) از شهره انصاری، «درآمدی بر مبانی کلامی «معرفه‌الله» در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۳) از اندیشه قدیریان، مصطفی جلیلی تقویان و فردین نجف‌زاده، «شریعت در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۵) از حسین یزدانی، «سیمای بایزید در کشف‌المحجوب» (۱۳۹۵) از محمد یآوری، «رویکرد هجویری به حلاج با تأمل در کشف‌المحجوب» (۱۳۹۵) از میلاد جعفرپور و نفیسه ایرانی، «بررسی جایگاه صحبت در کشف‌المحجوب هجویری و عوارف‌المعارف سهروردی» (۱۳۹۸) از قدرت‌الله خیاطیان، سید حسن طباطبایی و فرشته حاجی‌زاده.

هر کدام از این مقاله‌ها به موضوعاتی پرداخته که به آگاهی بیشتر خواننده از متن کشف‌المحجوب کمک می‌کند، از این رو آن‌ها را از دیگر مقاله‌های نوشته‌شده متمایز می‌سازد. برای مثال در مقاله «درآمدی بر مبانی کلامی «معرفه‌الله» در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۳)، نویسندگان با تمرکز بر باب «کشف‌الحجاب الاول فی معرفه‌الله»، چگونگی معرفت به خدا را از نظر هجویری شرح داده‌اند. از دیگر مباحث مهم در کشف‌المحجوب، چهره حلاج در نگاه هجویری است که در مقاله «رویکرد هجویری به حلاج با تأمل در کشف‌المحجوب» (۱۳۹۵)، به این موضوع پرداخته شده است.

نویسندگان در این مقاله نشان داده‌اند که هجویری برای رد اتهاماتی از قبیل سحر، جادو، اعتقاد به حلول و... از حلاج، چه راهکارهایی در پیش گرفته است.

جدول ۳: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد موضوعی خاص در کشف‌المحجوب

تعداد	دهه
۱۱	۱۳۸۰
۳۰	۱۳۹۰
۸	۱۴۰۰ - ۱۴۰۴
تعداد کل: ۴۹	

نمودار ۳: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد موضوعی خاص در کشف‌المحجوب

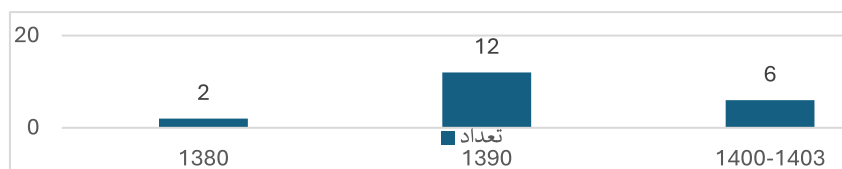
۴ - ۲. نقد و نظریه ادبی

پژوهش‌هایی که به بررسی نظریه‌های ادبی در کشف‌المحجوب پرداخته‌اند، ذیل این رویکرد قرار می‌گیرند. این رویکرد در بازه زمانی دهه ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ از رویکردهایی بوده که بسیاری از پژوهش‌های دانشگاهی براساس آن انجام گرفته است. مجموع مقاله‌ها با رویکرد نظریه‌های ادبی ۲۰ عنوان برابر با ۱۷/۵۴ درصد است. مقاله «نقد ریخت‌شناسی حکایت‌های کشف‌المحجوب و تذکره‌الاولیاء» (۱۳۸۶) از سید اسماعیل قافله‌باشی و سیده زیبا بهروز، نخستین پژوهشی است که با این رویکرد منتشر شده است. نکته مهم در این پژوهش‌ها این است که نویسندگان آن‌ها باید به دقت تبیین کنند که به چه دلیل یا دلایلی، از نظریه مورد نظرشان برای بررسی کتاب یا اثری که

برگزیده‌اند (در اینجا کشف/المحجوب) استفاده کرده‌اند، چرا که اغلب ما می‌توانیم هر کتابی را باز کنیم و براساس یک نظریه و تقسیم‌بندی‌های آن به مقایسه بپردازیم.^۹ مقاله‌های مهمی که در این رویکرد نوشته شده‌اند، عبارت‌اند از: «بررسی عناصر انسجام متن در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۸) از ناهید دهقانی، «خوانش بینامتنی، دریافت بهتر از متون عرفانی» (۱۳۹۰) از مریم روضاتیان و علی اصغر میرباقری فرد، «تحلیل معناشناسیک و ریخت‌شناسیک جدل‌گونه‌های هجویری» (۱۳۹۳) از الهه عظیمی و محمود عابدی، «شیوه اقناع مخاطب در کشف‌المحجوب در آینه نقد رتوریک» (۱۴۰۰) از فاطمه سادات طاهری و سعیده بیرجندی و «بررسی کنش‌های گفتاری در کشف‌المحجوب هجویری با تکیه بر نظریه سرل» (۱۴۰۱) از رقیه صدرایی. همانطور که می‌دانیم به کار بردن نظریه‌های ادبی زمانی سودمند است که به درک بهتر و عمیق‌تر متن بینجامد. از میان مقاله‌های نوشته‌شده با رویکرد نقد و نظریه ادبی، مقاله‌های یادشده از دیگر پژوهش‌ها، کارآمدتر است. برای نمونه، در مقاله «خوانش بینامتنی، دریافت بهتر از متون عرفانی» (۱۳۹۰)، نویسندگان نشان می‌دهند که از طریق بینامتنیت می‌توان به درک درستی از معنی و همچنین تصحیح دقیق‌تر از متون برسیم (ر.ک. روضاتیان و میرباقری فرد، ۱۳۹۰: ۱۰۶). در مقاله «شیوه اقناع مخاطب در کشف‌المحجوب در آینه نقد رتوریک» (۱۴۰۰)، نویسندگان مواردی را برمی‌شمارند که هجویری از آن‌ها برای اقناع مخاطب استفاده کرده است.

جدول ۴: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد نقد و نظریه ادبی

دهه	تعداد
۱۳۸۰	۲
۱۳۹۰	۱۲
۱۴۰۰ - ۱۴۰۴	۶
تعداد کل: ۲۰	

نمودار ۴: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد نقد و نظریه ادبی

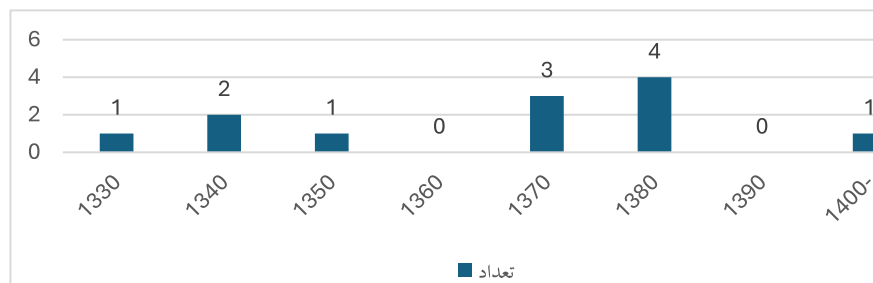
۴ - ۳. درباره کشف‌المحجوب و هجویری

در این رویکرد مقاله‌هایی قرار گرفته‌اند که به معرفی هجویری و کشف‌المحجوب پرداخته‌اند. از میان مقاله‌های نوشته‌شده درباره کشف‌المحجوب، ۱۲ عنوان ذیل این رویکرد قرار می‌گیرد که ۱۰/۵۲ درصد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است. قدیم‌ترین پژوهشی که در این زمینه منتشر شده، به اواخر دهه ۱۳۳۰ باز می‌گردد که در مجله آریانا سلسله‌مقاله‌هایی تحت عنوان «کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۳۹) به ترجمه علی رضوی غزنوی منتشر شده است. مقاله‌های «کشف‌المحجوب» (۱۳۸۳) از مصطفی ذاکری و «تصحیح کشف‌المحجوب» (۱۳۸۴) از محسن ذاکرالحسینی، مهم‌ترین پژوهش‌های منتشرشده در این رویکرد به‌شمار می‌روند.

جدول ۵: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد درباره کشف‌المحجوب و هجویری

تعداد	دهه
۱	۱۳۳۰
۲	۱۳۴۰
۱	۱۳۵۰
-	۱۳۶۰
۳	۱۳۷۰

۴	۱۳۸۰
-	۱۳۹۰
۱	۱۴۰۰ - ۱۴۰۴
تعداد کل: ۱۲	

نمودار ۵: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد درباره کشف‌المحجوب و هجویری

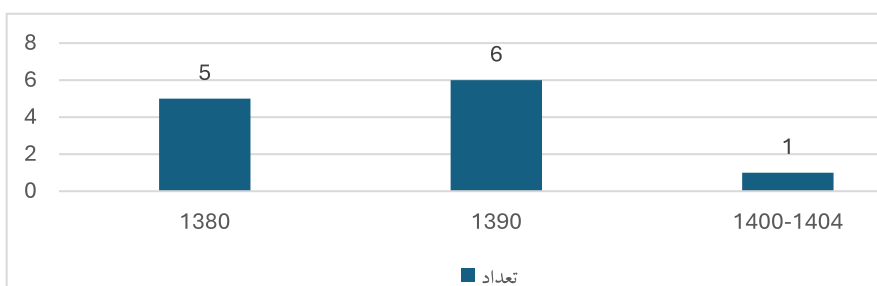
۴ - ۴. تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب

یکی از مسائلی که پژوهشگران همواره به آن علاقه نشان داده‌اند، یافتن منابع و آبشخورهای آثار مختلف است. در مقاله‌های این رویکرد، نویسندگان به بررسی تأثیرپذیری هجویری از منابع پیش از خود پرداخته‌اند. این منابع شامل دیگر کتاب‌های تصوف مانند رساله قشیریه و اللمع فی التصوف و همچنین کتب کلامی و فلسفی و نیز منابع دینی غیراسلامی است. یک مقاله نیز به تأثیرگذاری کشف‌المحجوب بر تذکرة‌الاولیاء پرداخته است. ۱۲ عنوان، برابر با ۱۰/۵۲ درصد مقاله‌ها در این رویکرد جای می‌گیرند. مقاله «مقایسه‌ای میان دو اثر معروف صوفیه؛ کشف‌المحجوب و خلاصه شرح تعرف» (۱۳۸۳) از عباس خیرآبادی، نخستین پژوهش در این زمینه است.

از دیگر مقاله‌های مهم این رویکر، به این عناوین می‌توان اشاره کرد: «منابع ناآشنای کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۹) از حمیرا زمردی و ایمان منسوب بصیری، «تحقیقی درباره تأثیرپذیری هجویری از منابع دینی غیراسلامی» (۱۳۹۴) از احمد فرش‌بافیان، «علم کلام در تصوف و بازتاب آن در کشف‌المحجوب» (۱۳۹۴) از هادی عدالت‌پور، «تبیین دلایل اقتباس‌های آشکار تذکرة‌الاولیاء از کشف‌المحجوب در گزارش کرامات صوفیه» (۱۳۹۷) از حسینعلی قبادی، رضا معتمد، غلامحسین غلامحسین‌زاده و سعید بزرگ بیگدلی و «تأثیر آموزه‌های جنید بغدادی در لقب اعطایی هجویری به حلاج؛ مستغرق معنی و مستهلک دعوی» (۱۳۹۹) از زهرا پارساپور.

جدول ۶: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب

دهه	تعداد
۱۳۸۰	۵
۱۳۹۰	۶
۱۴۰۰-۱۴۰۴	۱
تعداد کل: ۱۲	

نمودار ۶: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد تأثیرپذیری و تأثیرگذاری کشف‌المحجوب

۴ - ۵. متن‌شناسی^{۱۰}

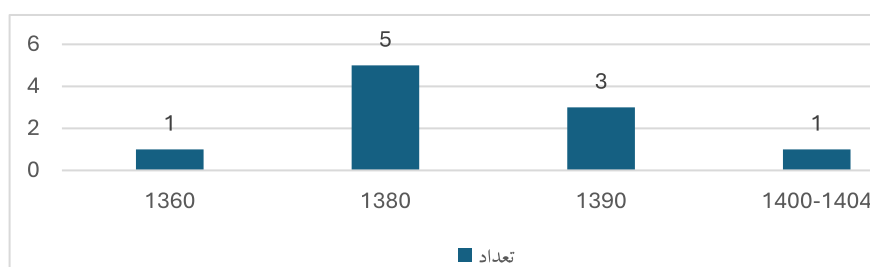
مقاله‌هایی ذیل این رویکرد قرار می‌گیرند که به بررسی متن کشف‌المحجوب پرداخته‌اند. برخی از پژوهشگران به دیباچه کتاب پرداخته و از منظر اجتماعی آن را تحلیل کرده‌اند. برخی نیز به بررسی فرقه‌هایی می‌پردازند که هجویری در کتاب خود از آن‌ها یاد کرده است. این رویکرد ۱۰ عنوان یعنی ۸/۷۷ درصد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است. نخستین مقاله‌ای که در این زمینه نوشته شده، مقاله‌ای است تحت عنوان «دیباچه، مجلس انس نویسنده و خواننده» (۱۳۶۵) از نصرالله پورجوادی. مقاله‌های نوشته‌شده در این رویکرد، اغلب دارای نکات جدید و بکر هستند. علاوه بر مقاله پورجوادی، دیگر مقاله‌های مهم در این رویکرد عبارت‌اند از: «کشف‌المحجوب و هجویری» (۱۳۸۳) از نیکلسون، «مشکل هجویری در طبقه‌بندی مکاتب صوفیه» (۱۳۸۴) از محمدرضا شفیعی کدکنی، «فرقه‌های صوفیه تا روزگار کشف‌المحجوب» (۱۳۸۵) از محمود عابدی و «تأملی در واژه خشن در کشف‌المحجوب» (۱۳۹۰) از منصوره آری‌فر.

دستاوردهای اصلی این مقالات را می‌توان در چند دسته جای داد: ۱. توجه به دیباچه کشف‌المحجوب، به‌عنوان «صادقانه‌ترین دیباچه‌ها»، ۲. توجه به «باب فرق فرقه‌ها و مذهبهم» که هجویری در آن به ذکر فرقه‌های دوازده‌گانه صوفیه پرداخته است، ۳. تشکیک در وجود فرقه‌های دوازده‌گانه هجویری یا درست دانستن این تقسیم‌بندی و ۴. بررسی معنی یک واژه در کشف‌المحجوب.

جدول ۷: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد متن‌شناسی

دهه	تعداد
۱۳۶۰	۱

۵	۱۳۸۰
۳	۱۳۹۰
۱	۱۴۰۰ - ۱۴۰۴
تعداد کل: ۱۰	

نمودار ۷: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد متن‌شناسی

۶-۴. بررسی عناصر داستانی

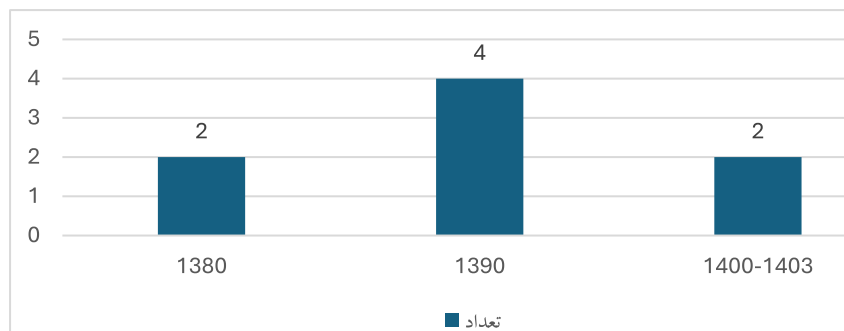
پژوهش‌های منتشرشده در این رویکرد به شیوه‌های داستان‌پردازی و نقل حکایت‌ها در کشف‌المحجوب، تأکید و توجه دارند. در این رویکرد ۸ مقاله وجود دارد که ۷/۰۱ درصد مقاله‌ها را به خود اختصاص داده است. نخستین مقاله‌ای که در این رویکرد نوشته شده، مقاله‌ای است تحت عنوان «ابزار و عناصر شخصیت‌پردازی در متون داستانی عرفانی» (۱۳۸۰) از قدسیه رضوانیان. اما بیشترین توجه پژوهشگران به این حوزه، به دهه ۱۳۹۰ باز می‌گردد. یکی از نکات منفی که در این رویکرد و مقاله‌های مرتبط به آن وجود دارد، تکرار بیش از حد مطالب است. به‌طور مثال ۳ مقاله به بررسی ویژگی‌های سبک مینی‌مالیستی در حکایت‌های کشف‌المحجوب پرداخته‌اند. در سال ۱۳۹۰ مقاله‌ای با عنوان «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب» نوشته می‌شود. نویسندگان این مقاله، ۱۶۰ حکایت کشف‌المحجوب را براساس

ویژگی‌های داستان‌های مینی‌مالیستی بررسی کرده‌اند. در سال ۱۳۹۷ نیز مقاله‌ای با عنوان «ویژگی‌های سبک مینی‌مالیستی در حکایت‌های کشف‌المحجوب» منتشر می‌شود که نویسندگان آن در پیشینه، بیان کرده‌اند که مقاله‌ای «به‌طور مستقل به بررسی و تطبیق ویژگی‌های مینی‌مالیسم با حکایت‌های کشف‌المحجوب پرداخته» است (رک: وحدانی و شفق، ۱۳۹۷: ۱۸۷). نکته جالب آنکه نویسندگان مقاله در پیشینه پژوهش از مقاله «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب» یاد کرده‌اند، اما جای شگفتی است که به محتوای آن بی‌توجه بوده‌اند. همچنین در سال ۱۳۹۸ مقاله دیگری تحت عنوان «کمینه‌گرایی در خرده‌حکایت‌های کشف‌المحجوب» منتشر شده است که این مقاله نیز به موضوع مینی‌مالیسم و حکایت‌های کشف‌المحجوب پرداخته است (ر.ک. ادامه مقاله، آسیب‌شناسی مقاله‌ها). مقاله‌های «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب» (۱۳۹۰) از سهیلا روستا و احمد رضی و «شگردهای هجویری برای باورپذیری حکایت‌های شگفت‌انگیز کشف‌المحجوب» (۱۳۹۴) از محسن وثاقتی جلال، از مقاله‌های مهم در این رویکرد به‌شمار می‌روند.

به‌طور کلی توجه به سبک مینی‌مالیسم و رئالیسم جادویی و بررسی آن‌ها در حکایت‌های کشف‌المحجوب، از نکات مهم در مقاله‌های این رویکرد به‌شمار می‌رود.

جدول ۸: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد ادبیات داستانی

تعداد	دهه
۲	۱۳۸۰
۴	۱۳۹۰
۲	۱۴۰۰ - ۱۴۰۳
تعداد کل: ۸	

نمودار ۸: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد عناصر داستانی در کشف‌المحجوب

۷-۴. سبک‌شناسی

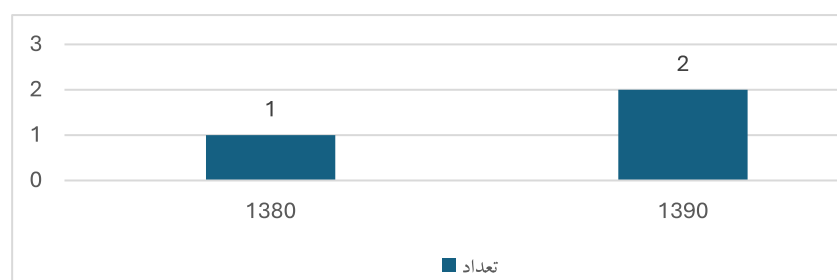
این رویکرد اختصاص به مقاله‌هایی دارد که به بیان مسائل ادبی، زبانی، نحوی و به‌طور کلی سبک‌شناسی پرداخته‌اند. به‌نظر می‌رسد نثر ساده کتاب و نیز توضیحاتی که در کتاب‌های سبک‌شناسی درباره سبک کشف‌المحجوب آمده، سبب شده است که پژوهشگران به این حوزه چندان نپردازند. این رویکرد در میان دیگر رویکردها، با داشتن تنها ۳ مقاله کمترین بسامد را دارد، یعنی ۲/۶۳ درصد. مقاله‌های «بررسی ساختار متن در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۹) از اکبر نحوی و ناهید دهقانی و «بررسی ساختار زبانی کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه» (۱۳۹۵) از فرزاد بالو و علی رجبی، مهم‌ترین مقاله‌های نوشته‌شده در این رویکرد هستند.

مهم‌ترین دستاورد این مقاله‌ها، تبیین روش‌های هجویری برای انسجام‌بخشی و یکپارچگی کتابش بوده است. در مقاله «بررسی ساختار متن در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۹)، نویسندگان اشاره کرده‌اند که ارتباط معنایی و منطقی، حضور پررنگ هجویری و مخاطب در کتاب، ارجاع‌های پی در پی در قسمت‌های مختلف و...

مهم‌ترین عواملی هستند که در پیوند دادن اجزای مختلف کشف/المحجوب به یکدیگر نقش دارند (نحوی و دهقانی، ۱۳۸۹: ۱۴۷-۱۷۲).

جدول ۹: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد سبک‌شناسی

دهه	تعداد
۱۳۸۰	۱
۱۳۹۰	۲
تعداد کل: ۳	

نمودار ۹: توزیع زمانی مقاله‌ها با رویکرد سبک‌شناسی

۵. آسیب‌شناسی مقاله‌ها

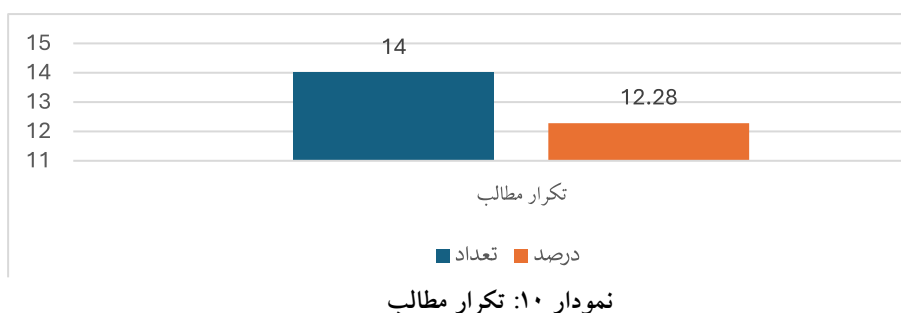
پس از بررسی مقاله‌های نوشته‌شده در رویکردهای مختلف، آنچه بیش از هر چیز جلب توجه می‌کند، اشکالاتی است که در این پژوهش‌ها وجود دارد. مهم‌ترین آسیب‌ها و ایرادهای موجود در پژوهش‌های مرتبط با کشف/المحجوب عبارت‌اند از:

۵ - ۱. تکرار مطالب

یکی از نقاط ضعف جدی مقاله‌های نوشته‌شده درباره کشف‌المحجوب، که البته درباره دیگر تحقیقات نیز صدق می‌کند، تکراری بودن مطالب است. بی‌تردید بی‌توجهی محققان به پیشینه پژوهش یکی از مهم‌ترین دلایل بروز این اشکال در مقاله‌ها است و سبب شده است که تعدادی از مقاله‌ها صرفاً شرح و بسط مطالب پیش از خود باشند. همچنین در بخش مقدمه، پژوهشگران توضیحاتی درباره هجویری و کشف‌المحجوب آورده‌اند که اغلب آن‌ها تکراری است و موجب افزایش حجم بی‌دلیل و بی‌فایده مقاله‌ها شده است. برای نمونه در مقاله «بررسی اجمالی سبک‌شناسی کتاب کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۸) از عبدالحمید قدوسیان، نویسنده نه‌تنها نکته جدیدی ارائه نکرده است، بلکه آنچه در این مقاله آمده، خلاصه‌ای است از مطالبی که در کتاب‌های سبک‌شناسی درباره سبک کشف‌المحجوب آمده است (ر.ک. قدوسیان، ۱۳۹۸: ۱ - ۷). همان‌گونه که پیش از این و ذیل رویکرد بررسی عناصر داستانی اشاره شد، در مقاله «ویژگی‌های سبک مینی‌مالیستی در حکایت‌های کشف‌المحجوب» (۱۳۹۷)، نویسندگان در پیشینه پژوهش بعد از ذکر چندین مقاله که به بررسی سبک مینی‌مالیسم در دیگر آثار فارسی مانند دیوان شمس، قابوسنامه و... پرداخته، بیان کرده‌اند که مقاله‌ای «به‌طور مستقل به بررسی و تطبیق ویژگی‌های مینی‌مالیسم با حکایت‌های کشف‌المحجوب نپرداخته» است (وحدانی و شفق، ۱۳۹۷: ۱۸۷). سهیلا روستا و احمد رضی در مقاله‌ای تحت عنوان «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب» (۱۳۹۰)، ۱۶۰ حکایت کشف‌المحجوب را براساس ویژگی‌های سبک مینی‌مالستی بررسی کرده‌اند (برای اطلاع بیشتر ر.ک. پیوست (فهرست مقالات منتشرشده)، شماره‌های ۲۲، ۲۸، ۳۳، ۴۲، ۶۶، ۷۷، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۸، ۹۲، ۹۵ و ۱۰۲).

جدول ۱۰: تکرار مطالب

درصد	تعداد	آسیب‌شناسی
۱۲/۲۸	۱۴	تکرار مطالب

۵ - ۲. رعایت نکردن اصل امانت‌داری در پژوهش‌ها

متأسفانه برخی از پژوهشگران، اصل امانت‌داری را در تحقیق رعایت نکرده‌اند و از نوشته‌های دیگران بدون ارجاع و اشاره بهره برده‌اند. از مهم‌ترین مقاله‌هایی که این اشکال در آن‌ها دیده می‌شود می‌توان به پژوهش‌های زیر اشاره کرد:

۱. «کمینه‌گرایی در خرده‌حکایت‌های کشف‌المحجوب» (۱۳۹۸) از زهرا صالح‌نژاد. این مقاله شش صفحه‌ای چیزی جز تأثیرپذیری صرف از مقاله دیگری با عنوان «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب» (۱۳۹۰) نیست که درباره سبک مینی‌مالیسم نوشته شده است. نویسنده نه تنها در پیشینه، که در متن نیز به این مقاله اشاره نکرده است. نمونه‌ای از مشابهت‌ها میان این دو مقاله در ادامه آمده است:

ص ۹۵: کرانه شخصیتی یا تعداد شخصیت‌هایی که در هر داستان ایفای	«نظام داستان‌پردازی در
نقش می‌کنند، با حجم آن رابطه تنگاتنگی دارد. طبیعی است در داستان‌های	حکایت‌های کوتاه
مینی‌مالیستی مجال برای پرداختن به شخصیت‌های متعدد نیست.	کشف‌المحجوب»

ص ۱۰۸: کاربرد واژگان ساده و شفاف، استفاده از واژگان در معنای حقیقی آن‌ها و پرهیز از زبان مجازی، موجب شده است وقایع با سرعت بیشتری پیش چشم خواننده مجسم شود.	«کمینه‌گرایی از سهیلا روستا و احمد رضی»
ص ۱۵۲: تعداد شخصیت‌هایی که در یک داستان به ایفای نقش می‌پردازند ارتباط مستقیم با حجم آن داستان دارد. یکی از ویژگی‌های داستان‌های مینی‌مالیست کم بودن تعداد شخصیت‌هاست. چون اصولاً در این گونه داستان‌ها زمان و مجال برای پرداختن به شخصیت‌های زیاد وجود ندارد. ص ۱۵۲: ... به‌کار بردن واژه‌های ساده و شفاف و استفاده از کلمه‌ها در معنای حقیقی آن‌ها و دوری از زبان مجازی و استعاری موجب شده است که خواننده بتواند با سرعت بیشتری حوادث را مجسم کند.	«کمینه‌گرایی در خرده‌حکایت‌های کشف‌المحجوب» (۱۳۹۸) از زهرا صالح‌نژاد.

۲. «نگاهی به دیباچه کشف‌المحجوب» (۱۳۷۷) از مهیار علوی مقدم. نویسنده، مقاله نصرالله پورجوادی را که با عنوان «دیباچه؛ مجلس انس نویسنده و خواننده» در سال ۱۳۶۵ چاپ شده بود، با نام خود در مجله مشکوه چاپ کرده است.^{۱۱}
۳. «سیمای پیامبر اعظم در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۶) از ابراهیم سلامی. در این مقاله نویسنده ابتدا به مقایسه پیامبر اعظم با دیگر پیامبران مانند موسی و داوود و ابراهیم از دیدگاه هجویری پرداخته و در ادامه اخلاق و رفتار پیامبر (ص) را براساس متن کشف‌المحجوب بررسی کرده است.
- در سال ۱۳۹۳ در شماره ۳۸ فصلنامه تخصصی عرفان اسلامی، مقاله‌ای تحت عنوان «کاوش جلوه‌های تجلی آفتاب اعظم در آیین کشف‌المحجوب» چاپ شده که تنها اختلافی که با مقاله قبلی دارد، عنوان آن است که معنای محصلی ندارد؛ به سخن دیگر، بقیه قسمت‌های مقاله قبلی بی‌هیچ گونه کم و کاستی در این مقاله تکرار شده است.

<p>ص ۷۸: بسیاری از آثار منظوم و مثنوی برجسته ادب فارسی پیامبر اعظم را به نحوی شایسته معرفی کرده‌اند. کشف‌المحجوب که یکی از کتب تعلیمی فارسی در موضوع تصوف است، از این دست آثار است.</p> <p>نتیجه‌گیری، ص ۹۱: شناخت صحیح هجویری نسبت به شخصیت پیامبر اکرم و استناد به احادیث او در اکثر ابواب و فرق تصوف و کشف حقایق احکام دینی، گنجینه‌ای ارزشمند از موضوعات متنوع چون علم و فقر و توحید و معرفت حق و... که در احادیث پیامبر بازتاب یافته پیش روی محققان و نویسندگان قرار داده است.</p>	<p>سیمای پیامبر اعظم در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۸۶) از ابراهیم سلامی.</p>
<p>ص ۱۸۸: بسیاری از آثار منظوم و مثنوی برجسته ادب فارسی پیامبر اعظم را به نحوی شایسته معرفی کرده‌اند. کشف‌المحجوب که یکی از کتب تعلیمی فارسی در موضوع تصوف است، از این دست آثار است.</p> <p>نتیجه‌گیری، ص ۲۰۱: شناخت صحیح هجویری نسبت به شخصیت پیامبر اکرم و استناد به احادیث او در اکثر ابواب و فرق تصوف و کشف حقایق احکام دینی، گنجینه‌ای ارزشمند از موضوعات متنوع چون علم و فقر و توحید و معرفت حق و... که در احادیث پیامبر بازتاب یافته پیش روی محققان و نویسندگان قرار داده است.</p>	<p>«کاوش جلوه‌های تجلی آفتاب اعظم در آینه کشف‌المحجوب» (۱۳۹۳) از حسین حاجی علیلو.</p>

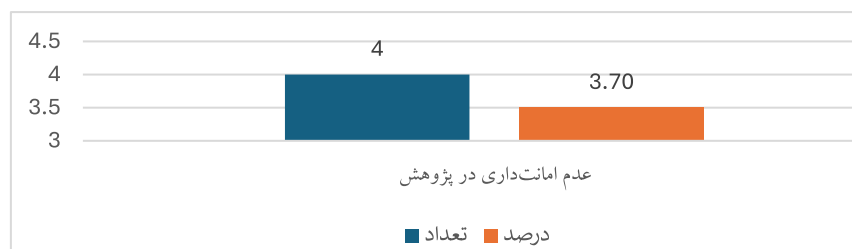
۴. «بررسی اصل ولایت در سه کتاب التعرف، کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه» (۱۳۸۸) از علی شیخ‌الاسلامی و زهرا نظری که نویسندگان در ابتدای مقاله گفته‌اند که این کتاب‌ها، هم از آثار پیش از خود سود برده و هم بر آثار بعدی تأثیرگذار بوده‌اند؛

بنابراین بررسی آن‌ها می‌تواند مبین عقاید کلی پیرامون مسئله ولایت باشد. در آغاز نویسندگان درباره‌ی واژه ولایت و ولی و معنی آن‌ها چه از منظر لغوی و چه از منظر اصطلاحی توضیح داده‌اند. پس از آن به سیر اندیشه ولایت در تصوف اسلامی پرداخته‌اند. اقسام ولایت، تعداد و مراتب اولیا، کرامت، انواع کرامت، اوصاف اولیا، عصمت یا عدم عصمت ولی و... از دیگر عناوینی هستند که در این مقاله به آن‌ها پرداخته شده است.

در سال ۱۳۹۳ در فصلنامه علمی پژوهشی عرفانیات در ادب فارسی، مقاله‌ای با عنوان «بررسی ولایت در کشف‌المحجوب هجویری» از دکتر قدمعلی سرامی و خانم ثریا شریفی منتشر شده که با توضیح ولایت و ولی در لغت و اصطلاح تصوف آغاز شده است. این مشابهت همچنان ادامه دارد و در مباحث دیگری مثل طبقات و تعداد اولیا، اوصاف اولیا، فرق معجزه و کرامت و... ادامه یافته است. حتی نتیجه این مقاله با اینکه فقط کتاب کشف‌المحجوب را بررسی کرده است با مقاله پیشین یکی است. به نظر می‌رسد که با وجود مقاله قبلی، به نوشتن این مقاله نیازی نبوده است، چراکه در بردارنده نکته جدیدی نیست!^{۱۲}

جدول ۱۰: عدم امانت‌داری در پژوهش‌ها

درصد	تعداد	آسیب‌شناسی
۳/۵۰	۴	عدم امانت‌داری در پژوهش‌ها

نمودار ۱۰: عدم امانت‌داری در پژوهش

۵ - ۳. چاپ یک مقاله با ساختار و محتوای یکسان در دو مجله

بررسی مقاله‌های مرتبط با کشف/المحجوب نشان می‌دهد که برخی از نویسندگان کوشیده‌اند مقاله خود را در دو مجله به چاپ برسانند. در ادامه به بررسی نمونه‌هایی از این مقاله‌ها خواهیم پرداخت:

۱. «کشف‌المحجوب و یک قاعده فلسفی» (۱۳۸۳) از محمدعلی خالدیان. نویسنده در این مقاله با توجه به جمله‌ای که هجویری در باب فقر درباره «وجود» و «عدم» آورده، توضیحاتی درباره این موضوع ارائه کرده است. نویسنده به سخت‌ترین شکل ممکن به توضیح مطالب پرداخته و در پایان هم نتیجه‌ای نگرفته تا خواننده با توجه به آن از کلیات نظر یا نتیجه نویسنده مطلع شود.

نویسنده یک بار این مقاله را در مجله کیهان فرهنگی (۱۳۸۳) و بار دیگر در مجله ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی (۱۳۸۵) منتشر کرده است؛ با این تفاوت که در مجله نخست، عنوان مقاله «بررسی چند قاعده فلسفی و کلامی در کشف‌المحجوب» است و علاوه بر موضوع «عدم» درباره صفات خدا، علیت و جبر و اختیار هم مطالبی آورده است. در مجله دوم مقاله با عنوان «بازتاب حکمت و فلسفه در متون نظم و نثر فارسی

(کشف‌المحجوب هجویری و مثنوی مولوی)» به چاپ رسیده که در آن باز به مبحث «عدم» پرداخته و فقط در کمتر از یک صفحه، شواهدی از مثنوی ارائه کرده است.

<p>یکی از مسائل مربوط به عدم و معدوم، این است که عدم، منقسم نمی‌شود به ثابت و منفی و به عبارت دیگر، هر چیزی که معدوم است، خواه ممکن باشد و خواه ممتنع، نیست محض و منفی است و همانطور که وجود درباره او صادق نیست، ثبوت هم درباره او صادق نیست و به عبارت دیگر، زیادت مغایرت ماهیت با وجود، فقط در ذهن است و بس...</p>	<p>«کشف‌المحجوب و یک قاعده فلسفی» (۱۳۸۳):</p>
<p>ص ۴۷: یکی از مسائل مربوط به عدم و معدوم، این است که عدم، منقسم نمی‌شود به ثابت و منفی و به عبارت دیگر، هر چیزی که معدوم است، خواه ممکن باشد و خواه ممتنع، نیست محض و منفی است و همانطور که وجود درباره او صادق نیست، ثبوت هم درباره او صادق نیست و به عبارت دیگر، زیادت مغایرت ماهیت با وجود، فقط در ذهن است و بس...</p>	<p>«بازتاب حکمت و فلسفه در متون نظم و نثر فارسی (کشف‌المحجوب هجویری و مثنوی مولوی)» (۱۳۸۵):</p>

۲. «بازتاب واقعه عاشورا در متون عرفانی فارسی (آثار سنایی و هجویری)» (۱۳۸۱) از مجتبی دماوندی. نویسنده در این مقاله آنچه را هجویری درباره امام حسین (ع) آورده، بازگو کرده است. نکته حائز اهمیت این است که این مقاله دوباره در مجموعه مقالات همایش امام حسین (جلد ۱۰) منتشر شده است.^{۱۳}
۳. «بررسی اصل ولایت در سه کتاب التعریف، کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه» (۱۳۸۸) از علی شیخ‌الاسلامی و زهرا نظری. در عنوان قبلی درباره این مقاله توضیح داده بودیم.

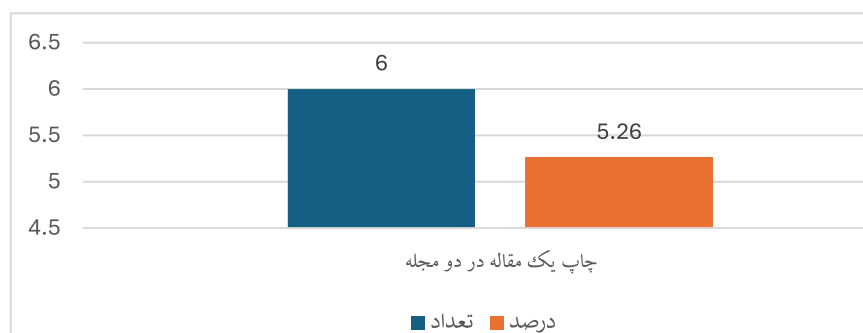
این مقاله بار دیگر در زمستان همان سال در دو فصلنامه علمی - پژوهشی / ادبیات عرفانی دانشگاه الزهرا منتشر شده است، با این تفاوت که نام آن به «سیر اندیشه ولایت در تصوف اسلامی بر پایه امهات کتب نثر صوفیه» تغییر کرده و همچنین به جای آقای شیخ الاسلامی، خانم حمیرا زمردی همکار خانم نظری شده است. در این مقاله حدود ۱۰ صفحه ابتدایی که درباره ولایت و ولی و اقسام ولایت و سیر اندیشه ولایت در تصوف است، عیناً مانند مقاله دیگر است. همچنین بخش‌هایی مانند تعداد و مراتب اولیا، اولیا و کرامت، آگاهی یا عدم آگاهی ولی از کرامت از دیگر مواردی است که با یکدیگر هم‌پوشانی دارند. البته این مقاله مطالب جدیدی مانند نگاه تشیع به ولایت و ارتباط اسماعیلیه با ولایت، و ولایت و نور محمدی دارد.

<p>ص ۹: ولایت به کسر واو، به معنی سلطنت و تولیت است و به فتح واو به معنی محبت ولایت. مأخوذ از ولی به معنی «قرب» نیز استعمال شده است، به همین جهت «حبیب را ولی هم می‌گویند زیرا به محبت نزدیک است» (آشتیانی، ۱۳۴۴: ۵۹۴).</p> <p>تعداد و طبقات اولیا، ص ۱۶: ... در آثارشان بیشتر به عدد سیصد و پنجاه و چهار سیصد و پنجاه و شش، سیصد و شصت و سیصد و شصت و پنج اشاره کرده‌اند. در این تقسیم‌بندی‌ها، سلسله‌مراتب به شکل هرمی است به طوری که در بالاترین نقطه هرم تعداد اولیا به عدد یک می‌رسد.</p>	<p>«بررسی اصل ولایت در سه کتاب التعریف، کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه» (۱۳۸۸) از علی شیخ‌الاسلامی و زهرا نظری.</p>
<p>ص ۹۱: ولایت به کسر واو، به معنی سلطنت و تولیت است و به فتح واو به معنی محبت ولایت. مأخوذ از ولی به معنی «قرب» نیز استعمال شده است، به همین جهت «حبیب را ولی هم می‌گویند، زیرا به محبت نزدیک است» (آشتیانی، ۱۳۴۴: ۵۹۴) ...</p> <p>تعداد و طبقات اولیا، ص ۱۰۵: ... در آثارشان بیشتر به عدد سیصد و</p>	<p>«سیر اندیشه ولایت در تصوف اسلامی بر پایه امهات کتب نثر صوفیه» (۱۳۸۸) از حمیرا زمردی و زهرا نظری.</p>

<p>پنجاه و چهار سیصد و پنجاه و شش، سیصد و شصت و سیصد و شصت و پنج اشاره کرده‌اند. عدد سیصد و شصت و پنج ظاهراً اشاره به شمار روزها در یک سال شمسی دارد. در این تقسیم‌بندی‌ها، سلسله مراتب به شکل هرمی است به طوری که در بالاترین نقطه هرم تعداد اولیا به عدد یک می‌رسد.</p>

جدول ۱۱: چاپ یک مقاله در دو مجله

درصد	تعداد	آسیب‌شناسی
۵/۲۶	۶	چاپ یک مقاله با ساختار و محتوای یکسان در دو مجله

نمودار ۱۱: چاپ یک مقاله در دو مجله

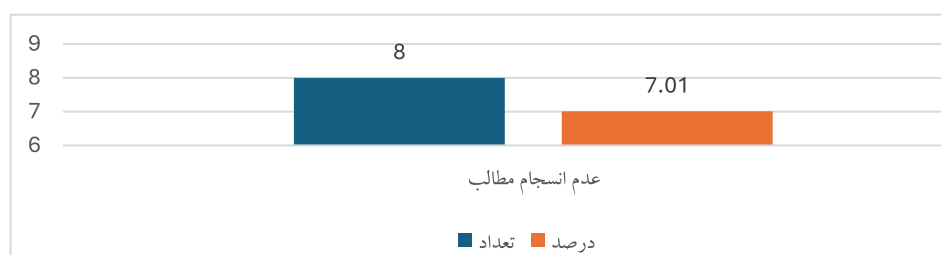
۵ - ۴. نداشتن انسجام

متأسفانه در تعدادی از پژوهش‌های منتشرشده در این حوزه، انسجام کافی دیده نمی‌شود. برخی از نویسندگان، انبوهی از مطالب را بدون هیچ‌گونه نظم و ترتیبی در کنار هم قرار داده یا به ذکر مطالب تکراری پرداخته‌اند. یکی از مواردی که می‌توان از

آن یاد کرد، بخش پیشینه پژوهش‌هاست. در پیشینه پژوهش باید منابعی مطرح شود که با موضوع تحقیق کاملاً مرتبط است، حال آنکه در تعدادی از مقاله‌های بررسی‌شده، ما با پیشینه‌هایی روبه‌رو هستیم که هیچ‌گونه ارتباطی با موضوع مورد بحث ندارند. برای نمونه در مقاله «بررسی رئالیسم جادویی در حکایت‌های کشف‌المحجوب» (۱۴۰۰)، نویسندگان آن در بخش پیشینه، از مقاله‌ها و کتاب‌هایی سخن گفته‌اند که هیچ ارتباطی با موضوع تحقیق ندارد (ر.ک. بیگزاده و حسابی، ۱۴۰۰: ۲۴ - ۲۵). همچنین مقاله «ولی و خرق عادت (کرامت) در کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۸) نه تنها از انسجام کافی برخوردار نیست، بلکه در آن به پیشینه پژوهش نیز توجه نشده است. نویسندگان در مقدمه، درباره خوارق عادت و اقسام آن مطالبی آورده‌اند که با توجه به اینکه در ادامه مقاله از آن‌ها کمکی نگرفته‌اند، توضیحاتی غیرضروری بوده است (ر.ک. حاتمی‌نیا و مرادی، ۱۳۹۸: ۳۹ - ۴۴؛ برای اطلاع بیشتر ر.ک. پیوست (فهرست مقالات منتشرشده)، شماره‌های ۴۲، ۷۹، ۸۴، ۹۲، ۹۵، ۹۷، ۱۰۳ و ۱۰۴).

جدول ۱۲: عدم انسجام مطالب

درصد	تعداد	آسیب‌شناسی
۷/۰۱	۸	عدم انسجام مطالب

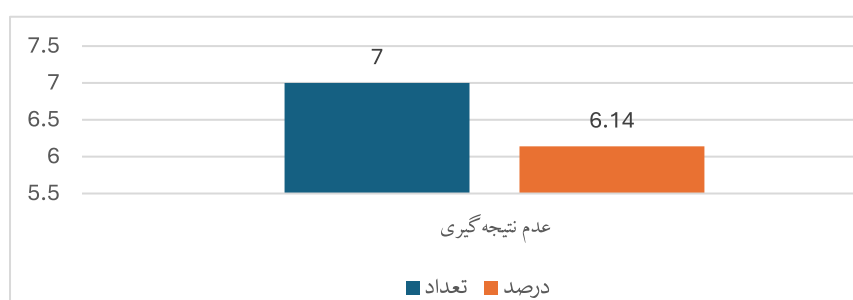
نمودار ۱۲: عدم انسجام مطالب

۵ - ۵. نداشتن نتیجه مشخص و ارائه توصیف صرف

برخی از مقاله‌هایی که کتاب کشف‌المحجوب را با کتاب‌های دیگر - چه از لحاظ سبکی و چه از لحاظ موضوعی - مقایسه کرده‌اند، فقط به بررسی و توصیف صرف پرداخته و در پایان نتیجه‌ای به خواننده ارائه نکرده‌اند. مشکل این دست از مقاله‌ها این است که ما هر کتابی را که بخواهیم می‌توانیم بگشاییم و با هم مقایسه کنیم. برای مقایسه یک متن با متن دیگر، باید چرایی این مقایسه روشن باشد. این مهم را درباره کاربست نظریه‌های ادبی نیز باید پیش چشم داشته باشیم. برای نمونه در مقاله «نشانه‌شناسی تجربه‌های دینی در متون نثر عرفانی (۱۳۹۳) نویسندگان در نتیجه‌گیری به توصیف پرداخته‌اند: «راویان روایت‌های عرفانی، در دنیای باطنی خویش زنده‌اند و البته لحظه‌های عرفانی، چون برق گذرا هستند و چون شمشیر برنده. عارف در زیر تیغ وقت می‌میرد، ولی با روایت کردن درون‌مایه‌های عرفانی، خود را باز می‌یابد و به بهره بردن از اوقات عرفانی می‌پردازند...» (دهقانی و مال میر، ۱۳۹۳: ۱۸). همچنین در مقاله «فقر و غنا از دیدگاه هجویری و خواجه عبدالله انصاری» (۱۳۸۵) از سهیلا موسوی سیرجانی، نویسنده آنچه را که در ابتدا وعده داده، نتوانسته عملی کند و فقط به مرور دیدگاه‌های مختلف پرداخته است: «هدف از این جستار این است که اثبات کند این دو واژه مرادف یکدیگر و گویای دو مقام و درجه در عرفان با یک معنا و مفهوم مشترک از دیدگاه عرفانی است» (موسوی سیرجانی، ۱۳۸۵: ۱۰۵). در مقاله «بررسی تحلیلی و مقایسه‌ای حجاب نفس در مثنوی مولوی و کشف‌المحجوب هجویری» (۱۳۹۸)، نویسنده در قسمت نتیجه‌گیری تنها به شرح نتایج به دست آمده از مثنوی مولوی بسنده کرده است (ر.ک. اعیان‌فر، ۱۳۹۸: ۲۸؛ برای اطلاع بیشتر ر.ک. پیوست (فهرست مقالات منتشرشده)، شماره‌های ۱۹، ۲۵، ۳۷، ۴۱، ۴۲، ۵۰ و ۸۹).

جدول ۱۳: عدم نتیجه‌گیری و ارائه توصیف صرف

درصد	تعداد	آسیب‌شناسی
۶/۱۴	۷	عدم نتیجه‌گیری و ارائه توصیف صرف

نمودار ۱۳: عدم نتیجه‌گیری

۶. نتیجه

این پژوهش مقاله‌های مرتبط با کشف/المحجوب را از آغاز تا پایان پاییز سال ۱۴۰۴ش بررسی کرده است. تعداد مقاله‌های نوشته‌شده در مجلات علمی - پژوهشی و غیر علمی - پژوهشی ۱۱۴ عنوان بوده است. در بررسی و تحلیل مقاله‌ها، مؤلفه‌هایی مانند: مضمون اصلی، رویکرد، نقد و بررسی نقاط قوت و ضعف، تأثیرپذیری از منابع پیشین و داشتن نکته یا نکته‌های جدید و بکر، مدنظر بوده است.

رویکردهایی که مقاله‌ها براساس آن دسته‌بندی شده‌اند، به ترتیب بسامد عبارت‌اند از: ۱. تحقیق درباره موضوعی خاص در کشف/المحجوب (۴۹ عنوان برابر با ۴۲/۹۸ درصد)؛ ۲. نقد و نظریه ادبی (۲۰ عنوان برابر با ۱۷/۵۴ درصد)؛ ۳. درباره کشف/المحجوب و هجویری (۱۲ عنوان برابر با ۱۰/۵۲ درصد)؛ ۴. تأثیرپذیری و

تأثیرگذاری کشف‌المحجوب (۱۲ عنوان برابر با ۱۰/۵۲ درصد)؛ ۵. متن‌شناسی (۱۰ عنوان برابر با ۸/۷۷ درصد)؛ ۶. ادبیات داستانی (۸ عنوان برابر با ۷/۰۱ درصد) و ۷. سبک‌شناسی (۳ عنوان برابر با ۲/۶۳ درصد).

سرآغاز نگارش مقاله‌ها درباره کشف‌المحجوب و هجویری به اواخر دهه ۱۳۳۰ باز می‌گردد. اما در دهه ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰ انتشار مقاله‌های مرتبط رشد چشمگیری داشته است. یکی از عوامل مهم در افزایش توجه پژوهشگران به کتاب کشف‌المحجوب، تصحیح دوباره محمود عابدی در سال ۱۳۸۳ از این کتاب بوده است. متأسفانه به‌رغم رشد کمی مقاله‌ها در سال‌های اخیر، برخی از آن‌ها از لحاظ کیفی اشکالات و ایرادهای جدی دارند. برخی از اشکالاتی که در مقاله‌های مرتبط با کشف‌المحجوب دیده می‌شود، عبارت‌اند از: ۱. تکرار مطالب ۲. رعایت نکردن اصل امانت‌داری در پژوهش‌ها ۳. چاپ یک مقاله با ساختار و محتوای یکسان در دو مجله، ۴. نداشتن انسجام و ۵. نداشتن نتیجه مشخص و ارائه توصیف صرف. بررسی‌ها نشان می‌دهد که مسئله سرقت علمی در این مقالات دیده می‌شود. همچنین بی‌توجهی به پیشینه پژوهش سبب شده تعداد زیادی از مقالات دربردارنده مطالب تکراری باشند و هیچ نکته جدیدی نداشته باشند.

با توجه به بررسی‌های صورت‌گرفته، مشخص شد که افرادی که در این حوزه به پژوهش پرداخته‌اند، اغلب دارای یک یا حداکثر دو مقاله‌اند؛ بنابراین اگر از مصحح کتاب - محمود عابدی - بگذریم، پژوهشگری نمی‌یابیم که در این زمینه به‌طور تخصصی فعالیت کرده باشد. همچنین به جز تعداد معدودی از پژوهشگران که از رشته‌هایی مانند فلسفه، قرآن و حدیث، ادیان و عرفان و... بودند، بیشتر نویسندگان مقالات، در رشته زبان و ادبیات فارسی تحصیل کرده‌اند.

در میان مقالات منتشرشده، زمینه‌شناسی و نسخه‌پژوهی کشف‌المحجوب اصلاً مورد توجه قرار نگرفته است و زمینه‌ای مناسب و درخور برای پژوهش‌های آینده به‌شمار می‌رود.

پی‌نوشت‌ها

۱. این تعداد تنها مقاله‌های نوشته شده در نشریات علمی-پژوهشی و غیر علمی-پژوهشی را شامل می‌شود. تعداد مقاله‌های همایشی نیز ۵۳ عنوان است.
۲. پیش از این کتاب، نویسنده مقاله‌ای با عنوان «سعدی‌پژوهی در سده چهارده هجری (بررسی انتقادی رویکردهای سده چهارده به سعدی و آثار او)» در مجله کتاب ماه ادبیات و فلسفه (ش ۲۹ و ۳۰، فروردین ماه ۱۳۷۹) منتشر کرده بود.

3.. Noormags.ir

4. SID.ir

5. Ensani.ir

6. Civilica.com

7. Magiran.com

۸. از جمله در مقاله «تلقی عرفا و مشایخ صوفیه از فقر با تکیه بر کشف‌المحجوب هجویری و انسان کامل عزیزالدین نسفی» (۱۳۹۱ش) از عبدالله نصرتی و فرشاد عربی، در قسمت نتیجه‌گیری، نویسندگان، به‌جای اینکه به بیان نتیجه مقاله بپردازند، مخاطب را پند داده‌اند!

۹. مقاله «بررسی تحلیلی ساختار روایت در کشف‌المحجوب هجویری بر اساس الگوی نشانه‌شناسی روایی گرماس» (۱۳۹۰ش) از ناهید دهقانی، از مقاله‌هایی است که نویسنده چرایی این مقایسه را مشخص نکرده و خود اذعان داشته که بسیاری از حکایت‌های صوفیانه را می‌توان بر این اساس بررسی کرد. (رک: دهقانی، ۱۳۹۰: ۹ و ۳۱).

۱۰. مقاله‌ای تحت عنوان «آسیب‌شناسی قرآنی-روایی تأویلات کشف‌المحجوب (با تأکید بر داستان آدم و حوا)» که در مجله پژوهش‌های قرآنی در ادبیات منتشر شده است، در پایگاه اینترنتی نورمگز دو بار و با دو تاریخ مختلف نمایه شده است: یک بار با تاریخ ۱۳۹۵ش و دیگر بار با تاریخ ۱۴۰۱ش.

۱۱. بیشتر محسن شریفی صبحی در سال ۱۳۹۳ش در مقاله‌ای از این انتحال یاد کرده است. رک: «گزارشی از چگونگی چند سرقت ادبی دانشگاهی»، گزارش میراث، شماره پنجم و ششم، آذر-اسفند ۱۳۹۳، صص ۳۲-۳۵.
۱۲. برای اطلاع بیشتر رک: شیخ‌الاسلامی و نظری (۱۳۸۸)، به ترتیب صفحات ۱۰، ۱۱، ۲۰، ۲۲ و سرمای و شریفی (۱۳۹۲)، به ترتیب صفحات ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۱۶.
۱۳. برای مقایسه رک: «بازتاب واقعه عاشورا در متون عرفانی فارسی (آثار سنایی و هجویری)»، مجتبی دماوندی، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه سمنان، ۱۳۸۱، شماره ۲ و مجموعه مقالات همایش امام حسین (ع)، جلد ۱۰، صص ۱۴۵-۱۳۵.

منابع

- ایمان‌فر، سعیده (۱۳۹۸). «بررسی تحلیلی و مقایسه‌ای حجاب نفس در مثنوی مولوی و کشف‌المحجوب هجویری». *مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه*. ش ۱. ۱۵ - ۳۱.
- حاتمی‌نیا، سیما و مرادی، لیلا (۱۳۹۸). «ولی و خرق عادت (کرامت) در کشف‌المحجوب هجویری». *رخسار زبان (نقد زبانی و ادبی)*. ش ۱۱. ۳۶-۵۹.
- حاجی علیلو، حسین (۱۳۹۳). «کاوش جلوه‌های تجلی آفتاب اعظم در آیینه کشف‌المحجوب». *عرفان اسلامی*. ش ۳۸. ۱۸۷ - ۲۰۵.
- حسن‌لی، کاووس (۱۳۸۰). *فرهنگ سعدی پژوهی ۱۳۷۵ - ۱۳۰۰*. شیراز: مرکز سعدی‌شناسی، بنیاد فارسی‌شناسی.
- خالدیان، محمدعلی (۱۳۸۳). «کشف‌المحجوب و یک قاعده فلسفی». *کیهان فرهنگی*. ش ۲۱۸. ۴۳ - ۴۵.
- خالدیان، محمدعلی (۱۳۸۵). «بازتاب حکمت و فلسفه در متون نظم و نثر فارسی (کشف‌المحجوب هجویری و مثنوی مولوی)». *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*. ش ۵. ۴۳ - ۵۴.

- دماوندی، مجتبی (۱۳۸۱). «بازتاب واقعه عاشورا در متون عرفانی فارسی (آثار سنایی و هجویری)». *دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه سمنان*. ش ۲. ۷ - ۲۱.
- روستا، سهیلا و رضی، احمد (۱۳۹۰). «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب». *ادبیات عرفانی*. ش ۴. ۸۷ - ۱۱۳.
- روضاتیان، مریم و میرباقری فرد، علی اصغر (۱۳۹۰). «خوانش بینامتنی، دریافت بهتر از متون عرفانی». *کاوش‌نامه زبان و ادبیات فارسی*. ش ۲۳. ۸۹ - ۱۱۲.
- زمردی، حمیرا و نظری، زهرا (۱۳۸۸). «سیر اندیشه ولایت در تصوف اسلامی بر پایه امهات کتب نثر صوفیه». *ادبیات عرفانی*. ش ۱. ۸۹ - ۱۲۱.
- ساکت، سلمان و رمضان‌کامه‌علیا، اعظم (۱۳۹۹). «سیر تحول پژوهش‌های مرتبط با سیرالملوک در ایران». *تاریخ و فرهنگ*. ش ۱۰۴. ۴۵ - ۷۵.
- سلامی، ابراهیم (۱۳۸۶). «سیمای پیامبر اعظم در کشف‌المحجوب هجویری». *پژوهش زبان و ادبیات فارسی*. ش ۹. ۷۷ - ۹۲.
- سیدی، زهرا و مرضیه خافی (۱۴۰۱). *فهرست توصیفی-تحلیلی مقالات مربوط به فردوسی و شاهنامه*. مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- شریفی، ثریا و سرامی، قدمعلی (۱۳۹۳). «بررسی ولایت در کشف‌المحجوب هجویری». *عرفانیات در ادب فارسی*. ش ۱۸. ۱۰۷ - ۱۲۳.
- شریفی صحی، محسن (۱۳۹۳). «گزارشی از چگونگی چند سرقت ادبی دانشگاهی». *گزارش میراث*. ش ۵-۶. ۳۲ - ۳۵.
- شیخ‌الاسلامی، علی و نظری، زهرا (۱۳۸۸). «بررسی اصل ولایت در سه کتاب التعرف، کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه». *مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی*. ش ۶۴. ۷ - ۴۳.
- صالح‌نژاد، زهرا (۱۳۹۸). «کمینه‌گرایی در خرده حکایت‌های کشف‌المحجوب». *مطالعات علوم اسلامی انسانی*. ش ۱۸. ۱۴۹ - ۱۵۴.

- قدوسیان، عبدالحمید (۱۳۹۸). «بررسی اجمالی سبک‌شناسی کتاب کشف‌المحجوب هجویری». *مطالعات علوم اسلامی انسانی*. ش ۲۰. ۱-۷.
- مالمیر، تیمور و دهقانی، هادی (۱۳۹۳). «نشانه‌شناسی تجربه‌های دینی در متون نثر عرفانی». *ادب فارسی*. ش ۲. ۱-۲۰.
- موسوی سیرجانی، سهیلا (۱۳۸۵). «فقر و غنا از دیدگاه هجویری و خواجه عبدالله انصاری». *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*. ش ۳. ۱۰۵-۱۲۹.
- نحوی، اکبر و دهقانی، ناهید (۱۳۸۹). «بررسی ساختار متن در کشف‌المحجوب هجویری». *بوستان ادب*. ش ۴. ۱۴۷-۱۷۲.
- هجویری، علی بن عثمان (۱۳۸۷). *کشف‌المحجوب*. مقدمه، تصحیح و تعلیقات: محمود عابدی. تهران: سروش.

References

- Ayyanfar, S. (2019). “Barrasi . ye taḥlīli va moqāyese’i . ye ḥejāb . e nafs dar Masnavi . ye Molavi va Kašf al . maḥjub . e Hojviri”. *Moṭāle āt . e adabiyāt , ‘erfān va falsafe*. Vol. 5. No. 1. pp. 15 . 31. [In Persian]
- Damavandi, M. (2002). “Bāztāb . e vāqe’e . ye ‘Āšurā dar motun . e ‘erfāni . ye fārsi , āsār . e Sanā’i va Hojviri”. *Dāneškade . ye adabiyāt va ‘olum . e ensāni . ye Dānešgāh . e Semnān*, No. 2, pp. 7 . 21. [In Persian]
- Ghodosian, A. (2019). “Barrasi . ye ejmāli . ye sabk . šenāsi . ye ketāb . e Kašf al . maḥjub . e Hojviri”. *moṭāle āt . e ‘olum . e eslāmi . ensāni*, Vol. 5, No. 20, pp. 1 . 7. [In Persian]
- Haji . Alilu, H. (2014). “Kāvuš . e jelvehā . ye tajalli . ye āftāb . e a’zam dar āyene . ye Kašf al . maḥjub”. *‘erfān . e eslāmi*, Vol. 10, No. 38, pp. 187 . 205. [In Persian]
- Hasanli, K. (2001). *Farhang . e Sa’di . pazhuhi (1300–1375)*, Shiraz: Saadi Studies Center, Persian Studies Foundation. [In Persian]

- Hatami . Nia, S & Moradi, L. (2019). "Vali va xarq . e 'ādat (karāmat) dar Kašf al . maḥjub . e Hojviri". *roxsār . e zabān (naqd . e zabāni va adabi)*, Vol. 3, No. 11, pp. 36 . 59. [In Persian]
- Hujwiri, A. (2008). *Kashf al . Mahjub*. Introduction, Correction, and Notes by Mahmoud Abedi. Tehran: Soroush. [In Persian]
- Khaledian, M. (2004). "Kašf al . maḥjub va yek qā'ede . ye falsafi". *Keyhān . e farhangī*, No. 218, pp. 43 . 45. [In Persian]
- Khaledian, M. (2006). "Bāztāb . e ḥekmat va falsafe dar motun . e nazm va nasr . e fārsi (Kašf al . maḥjub . e Hojviri va Masnavi . ye Molavi)". *adabiyāt . e 'erfāni va ostore . šenāxti*, Issue 5, Winter 2006, pp. 43 . 54. [In Persian]
- Malmir, T., & Dehqani, H. (2014). "Nešāne . šenāsi . ye tajrībe . hā . ye dini dar motun . e nasr . e 'erfāni". *adab . e fārsi*, Vol. 4, No. 2, pp. 1 . 20. [In Persian]
- Mousavi Sirjani, S. (2006). "faqr va ghinā az didgāh . e Hojviri va Xwāja 'Abdollah . e Anšāri". *adabiyāt . e 'erfāni va ostore . šenāxti*, No. 3, pp. 105 . 129. [In Persian]
- Nahvi, A., & Dehqani, N. (2010). "Barrasi . ye sakhār . e matn dar Kašf al . maḥjub . e Hojviri", *Bostān . e adab*, Vol. 2, No. 4, pp. 147 . 172. [In Persian]
- Roosta, S., & Rezi, A. (2011). "Nezām . e dāstān . pardāzi dar ḥekāyat . hā . ye kutāh . e Kašf al . maḥjub". *adabiyāt . e 'erfāni*, Vol. 2, No. 4, pp. 87 . 113. [In Persian]
- Roozatian, M., & Mirbagheri . Fard, A. (2011). "Xānēš . e beynāmatni . ye daryāft . e behtar az motun . e 'erfāni". *Kāvūš . nāme . ye zabān va adabiyāt . e fārsi*, Vol. 12, No. 23, pp. 89 . 112. [In Persian]
- Saket, S & Ramazani Kame'aliya, A. (2020). "Seyr . e taḥavvol . e paḏuhesh . hā . ye marbut bā Seyr al . moluk dar Irān". *tāriḫ va farhang*, No. 104, pp. 45 . 75. [In Persian]

- Salami, E. (2007). "Simā . ye Payāambar . e a'zam dar Kašf al . maḥjub . e Hojviri". *pažuhesh . e zabān va adabiyāt . e fārsi*, No. 9, pp. 77 . 92. [In Persian]
- Saleh . Nejad, Z. (2019). "kamineh . gerāyi dar xorde . ḥekāyat . hā . ye Kašf al . maḥjub", *moṭāle āt . e 'olum . e eslāmi . ensāni*, Vol. 5, No. 18, pp. 149 . 154. [In Persian]
- Seyyedi, Z., & Khaafi, M. (2022). *Fehrest . e toṣifi . taḥlili . ye maqālāt . e marbut be Ferdowsi va Šāhnāme*, Mašhad: Dānešgāh . e Ferdowsi . ye Mašhad. [In Persian]
- Sharifi, S., & Sarami, Gh. (2013). "Barrasi . ye velāyat dar Kašf al . maḥjub . e Hojviri". *erfāniyāt dar adab . e fārsi*, No. 18, pp. 107 . 123. [In Persian]
- Sharifi Sahi, M. (2014). "Gozāreši az chegunegi . ye chand serghat . e adabi . ye dānešgāhi", *gozāreš . e mirās*, No. 5 . 6, pp. 32 . 35. [In Persian]
- Sheikh . ol . Eslami, A., & Nazari, Z. (2009). "Barrasi . ye ašl . e velāyat dar se ketāb . e al . ta'arruf, Kašf al . maḥjub va Mašbāḥ al . hidāya". *majalla . ye Dāneškade . ye Adabiyāt va 'Olum . e Ensāni*, Vol. 17, No. 64, pp. 7 . 43. [In Persian]
- Zomorodi, H & Nazari, Z. (2009). "Seyr . e andiše . ye velāyat dar tašavvof . e eslāmi bar pāye . ye ommahāt . e kotob . e nasr . e šufiye". *adabiyāt . e 'erfāni*, Vol. 1, No. 1, pp. 89 . 121. [In Persian]

پیوست ۱

فهرست مقالات منتشر شده درباره کشف‌المحجوب به ترتیب تاریخی

۱. «کشف‌المحجوب هجویری»، ترجمه علی رضوی غزنوی، آریانا، شماره‌های ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، سال ۱۳۳۹.
۲. «کشف‌المحجوب هجویری»، عبدالحی حبیبی، آریانا، شماره ۲۷۰، سال ۱۳۴۶.
۳. «کشف‌المحجوب هجویری»، غلام سرور، هلال، شماره ۸۲، سال ۱۳۴۷.

۴. «کشف‌المحجوب: نخستین اثر مثنوی متصوف به فارسی»، مطیع‌الامام، هلال، شماره ۱۱۲، سال ۱۳۵۰.
۵. «دیباچه، مجلس انس نویسنده و خواننده»، نصرالله پورجوادی، نشر دانش، شماره ۳۷، آذر و دی ۱۳۶۵، صص ۲ - ۹.
۶. «منابع فارسی درباره هجویری و کشف‌المحجوب او در شبه‌قاره پاکستان و هند»، عارف نوشاهی، مشکوه، شماره ۳۲، پاییز ۱۳۷۰، صص ۱۸۰ - ۱۸۷.
۷. «تحقیق در احوال و آثار علی بن عثمان هجویری مؤلف کشف‌المحجوب»، محمد موسی امرتسری، معارف، شماره ۱ و ۲، سال ۱۳۷۷.
۸. «نگاهی به دیباچه کشف‌المحجوب»، مهیار علوی مقدم، مشکوه، سال ۱۳۷۷، صص ۲۹۷ - ۳۰۶.
۹. «نگاهی به کشف‌المحجوب هجویری»، سید محمد دشتی، کیهان فرهنگی، شماره ۱۵۷، سال ۱۳۷۸.
۱۰. «ابزارها و عناصر شخصیت‌پردازی در متون داستانی عرفانی»، قدسیه رضوانیان، آینه میراث، سال چهارم، شماره ۲، پاییز ۱۳۸۰، صص ۳ - ۸.
۱۱. «بازتاب واقعه عاشورا در متون عرفانی فارسی (آثار سنایی و هجویری)»، مجتبی دماوندی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه سمنان، شماره ۲، پاییز ۱۳۸۱، صص ۷ - ۲۱.
۱۲. «مقایسه‌ای میان دو اثر معروف صوفیه؛ کشف‌المحجوب هجویری و خلاصه شرح تعرف»، عباس خیرآبادی، فصلنامه تخصصی ادبیات فارسی دانشگاه آزاد مشهد، شماره ۱، زمستان ۱۳۸۳.
۱۳. «کشف‌المحجوب و یک قاعده فلسفی»، محمد علی خالدیان، کیهان فرهنگی، شماره ۲۱۸، آذر ۱۳۸۳، صص ۴۳ - ۴۵.
۱۴. «کشف‌المحجوب»، مصطفی ذاکری، آینه میراث، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۲۷، زمستان ۱۳۸۳، صص ۱۵۸ - ۱۶۶.

۱۵. «مشکل هجویری در طبقه‌بندی مکاتب صوفیه»، محمدرضا شفیعی کدکنی، *مطالعات عرفانی*، پیاپی ۱، تابستان ۱۳۸۴، صص ۱۱-۱۹.
۱۶. «تصحیح کشف‌المحجوب»، محسن ذاکرالحسینی، *نامه فرهنگستان*، سال هفتم، شماره ۳، آذر ۱۳۸۴، صص ۱۱۷-۱۳۷.
۱۷. «کشف‌المحجوب و هجویری»، نیکلسون، ترجمه محمود عابدی، *مطالعات عرفانی*، پیاپی ۲، زمستان ۱۳۸۴، صص ۱۷-۳۶.
۱۸. «فرقه‌های صوفیه تا روزگار کشف‌المحجوب»، محمود عابدی، *مطالعات عرفانی*، پیاپی ۳، بهار و تابستان ۱۳۸۵، صص ۳۱-۵۲.
۱۹. «فقر و غنا از دیدگاه هجویری و خواجه عبدالله انصاری»، سهیلا موسوی سیرجانی، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، شماره ۳، تابستان ۱۳۸۵، صص ۱۰۵-۱۳۰.
۲۰. «بازتاب حکمت و فلسفه در متون نظم و نثر فارسی (کشف‌المحجوب هجویری و مثنوی مولوی)»، محمدعلی خالدیان، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، شماره ۵، زمستان ۱۳۸۵، صص ۴۳-۵۴.
۲۱. «سیمای پیامبر اعظم در کشف‌المحجوب هجویری»، ابراهیم سلامی، *پژوهش‌های زیان و ادبیات فارسی*، شماره ۹، پاییز و زمستان ۱۳۸۶، صص ۷۷-۹۲.
۲۲. «ادب نگارش احوال اهل دل، حسن قادری»، *اطلاعات حکمت و معرفت*، سال دوم، شماره ۹، آذر ۱۳۸۶، صص ۴۰-۴۴.
۲۳. «نقد ریخت‌شناسی حکایت‌های کشف‌المحجوب و تذکره‌الاولیاء»، اسماعیل قافله‌باشی و زیبا بهروز، *پژوهش‌های ادبی*، سال ۵، شماره ۱۸، زمستان ۱۳۸۶، صص ۱۱۷-۱۴۰.
۲۴. «بررسی عناصر ایجاد انسجام متن در کشف‌المحجوب هجویری»، ناهید دهقانی، *آینه میراث*، شماره ۴۵، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، صص ۹۹-۱۲۰.

۲۵. «بررسی مضامین مشترک نهج البلاغه و کشف‌المحجوب هجویری»، علی محمد مؤذنی و حسین حسینی درگاه، فصلنامه تخصصی زبان و ادبیات فارسی، شماره ۱، پاییز ۱۳۸۸، صص ۱۶۳ - ۱۸۰.
۲۶. «پیر زندیق؛ بازخوانی جمله‌ای از کشف‌المحجوب»، سعید باجووند، رشد آموزش زبان و ادبیات فارسی، شماره ۹۲، زمستان ۱۳۸۸، ص ۱۴.
۲۷. «بررسی اصل ولایت در سه کتاب‌التعرف، کشف‌المحجوب، مصباح‌الهدایة»، علی شیخ‌الاسلامی و زهرا نظری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، سال ۱۷، شماره ۶۴، بهار ۱۳۸۸، صص ۷ - ۴۳.
۲۸. «سیر اندیشه ولایت در تصوف اسلامی بر پایه امهات کتب نثر صوفیه»، حمیرا زمردی و زهرا نظری، دو فصلنامه علمی - پژوهشی ادبیات عرفانی دانشگاه الزهراء، سال ۱، شماره ۱، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، صص ۸۹ - ۱۲۱.
۲۹. «حجاب رینی و حجاب غینی در کشف‌المحجوب هجویری»، فرزاد جعفری، مطالعات نقد ادبی، شماره ۱۵، تابستان ۱۳۸۸، صص ۱۲۰ - ۱۳۵.
۳۰. «بررسی جلوه‌های نماز در کشف‌المحجوب، مرصادالعباد و مصباح‌الهدایة»، حجت‌الله رئیسی، ابراهیم ظاهری عبده‌وند و جهانگیر صفری، نامه پارسی، شماره ۵۵، زمستان ۱۳۸۹، صص ۲۷ - ۴۴.
۳۱. «سیما و سیره علی و اهل بیت(ع) در کشف‌المحجوب هجویری»، محمود مهرآوران، پژوهش‌نامه علوی، سال اول، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۹، صص ۹۷ - ۱۱۹.
۳۲. «شناسه ابو محمد بن احمد بن الحسین الجریری در کشف‌المحجوب»، محمدحسین تسبیحی، دانش، شماره ۱۰۰، بهار ۱۳۸۹، صص ۲۴۹ - ۲۵۶.
۳۳. «کشف‌المحجوب؛ قدیمی‌ترین نثر فارسی در تصوف»، زهرا شعاعی، رشد، شماره ۱، پاییز ۱۳۸۹، صص ۴۶ - ۴۸.

۳۴. «بررسی ساختار متن در کشف‌المحجوب هجویری»، اکبر نحوی و ناهید دهقانی، شعر پژوهی (بوستان ادب)، سال دوم، شماره ۴، پیاپی ۶، زمستان ۱۳۸۹، صص ۱۷۱ - ۱۴۷.
۳۵. «بررسی و تحلیل و نقد اصطلاحات صوفیه در کشف‌المحجوب هجویری»، شهره انصاری، کاوش‌نامه زبان و ادبیات فارسی، سال یازدهم، شماره ۲۰، بهار و تابستان ۱۳۸۹، صص ۸۷ - ۱۱۶.
۳۶. «منابع ناآشنای کشف‌المحجوب هجویری»، حمیرا زمردی و ایمان منسوب بصیری، پژوهش زبان و ادبیات فارسی، شماره ۱۸، پاییز ۱۳۸۹، صص ۲۱ - ۳۶.
۳۷. «بررسی تحلیلی ساختار روایت در کشف‌المحجوب هجویری براساس الگوی نشانه‌شناسی روایی گرماس»، ناهید دهقانی، متن‌پژوهی ادبی، شماره ۴۸، تابستان ۱۳۹۰، صص ۹ - ۳۲.
۳۸. «خوانش بینامتنی؛ دریافت بهتر از متون عرفانی»، مریم روضاتیان و علی اصغر میرباقری فرد، فصلنامه کاوش‌نامه زبان و ادبیات فارسی، سال دوازدهم، شماره ۲۳، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، صص ۸۹ - ۱۱۲.
۳۹. «نظام داستان‌پردازی در حکایت‌های کوتاه کشف‌المحجوب»، سیهلا روستا و احمد رضی، ادبیات عرفانی دانشگاه الزهراء، شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۹۰، صص ۸۷ - ۱۱۳.
۴۰. «تأملی در واژه‌خشن در کشف‌المحجوب»، منصوره آراین‌فر، گزارش میراث، دوره دوم، سال پنجم، شماره ۴۹، بهمن و اسفند ۱۳۹۰، صص ۴۶ - ۴۷.
۴۱. «ماهیت و غایت درد و رنج در شرح تعرف و کشف‌المحجوب»، زهره تمیم‌داری و زینب اسلامی، مطالعات عرفانی، شماره ۱۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، صص ۵۵ - ۷۱.
۴۲. «تلقی عرفا و مشایخ صوفیه از «فقر» با تکیه بر کشف‌المحجوب هجویری و انسان‌کامل نسفی»، عبدالله نصرتی و فرشاد عربی، عرفانیات در ادب فارسی، شماره ۱۷، زمستان ۱۳۹۲، صص ۱۱۹ - ۱۴۱.
۴۳. «بررسی تأویل اقوال مشایخ در کشف‌المحجوب هجویری»، رقیه بایرام حقیقی، ادب فارسی، شماره ۲، پیاپی ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۱۹۳ - ۲۰۹.

۴۴. «مقایسه تحلیلی مبدأ و مقصد روح در آیین زرتشت و یهود با سه اثر از عارفان مسلمان (اللمع فی التصوف، شرح تعرف و کشف‌المحجوب)»، مریم محمدی، علی محمد پشت‌دار، تقی پورنامداریان و فاطمه کوپا، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهرگویا)، سال هفتم، شماره ۱، پیاپی ۲۴، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۱ - ۲۶.
۴۵. «کاوش جلوه‌های تجلی آفتاب اعظم در آینه کشف‌المحجوب»، حسین حاجی‌علیلو، عرفان اسلامی، سال دهم، شماره ۳۸، دی‌ماه ۱۳۹۲، صص ۱۸۷ - ۲۰۵.
۴۶. «بررسی تطبیقی نظرگاه‌های هجویری و غزالی در باب رؤیت»، مهین پناهی و طاهره کریمی، فصلنامه تخصصی عرفان اسلامی، شماره ۳۷، پاییز ۱۳۹۲، ۱۳ - ۲۹.
۴۷. «بررسی ولایت در کشف‌المحجوب هجویری»، قدمعلی سرامی و ثریا شریفی، عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۰۷ - ۱۲۳.
۴۸. «بررسی ویژگی‌های سبکی کشف‌المحجوب با رویکرد نظریه انتقادی در چارچوب دستور نقش‌گرای هلیدی»، فاطمه مجیدی، هادی یاور و زهره قلدوسی، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهرگویا)، سال هشتم، شماره ۲، پیاپی ۲۷، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، صص ۱۲۳ - ۱۵۶.
۴۹. «نشانه‌شناسی عناصر اسطوره‌ای در روایت‌های عرفانی»، تیمور مالمیر و هادی دهقانی، دو فصلنامه فرهنگ و ادبیات عامه، سال دوم، شماره ۳، بهار و تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۰۵ - ۱۳۰.
۵۰. «نشانه‌شناسی تجربه‌های دینی در متون نثر عرفانی»، تیمور مالمیر و هادی دهقانی، ادب فارسی، سال چهارم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، صص ۱ - ۲۰.
۵۱. «نقش و کارکرد سنت سیاحت در زندگی سه صوفی سیاح (ادهم، حلاج و هجویری)»، مهدی شریفیان و میثم احمدی، عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)، شماره ۱۹، تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۱۳ - ۱۲۸.

۵۲. «درآمدی بر مبانی کلامی معرفه‌الله در کشف‌المحجوب هجویری»، اندیشه قدیریان، مصطفی جلیلی تقویان و فردین نجف‌زاده، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا)، سال هشتم، شماره اول، پیاپی ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۱۱ - ۱۲۸.
۵۳. «بررسی نشانه‌های زمانی و مکانی در کشف‌المحجوب، رساله قشیریه و تذکره‌الاولیاء»، تیمور مالمیر و هادی دهقانی، متن‌پژوهی ادبی، شماره ۶۲، زمستان ۱۳۹۳، صص ۱۲۵ - ۱۴۶.
۵۴. «تحلیل معناشناسیک و ریخت‌شناسیک جدل‌گونه‌های هجویری»، الهه عظیمی و محمود عابدی، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا)، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۲۶، بهار و تابستان ۱۳۹۳، صص ۱۹ - ۵۸.
۵۵. «شگردهای هجویری برای باورپذیری حکایت‌های شگفت‌انگیز کشف‌المحجوب»، محسن وثاقتی جلال، عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)، شماره ۲۵، زمستان ۱۳۹۴، صص ۱۲۱ - ۱۴۱.
۵۶. «تحقیقی درباره تأثیر هجویری از منابع دینی غیر اسلامی»، احمد فرشبیافیان، زبان و ادب فارسی (دانشگاه تبریز)، دوره ۶۸، شماره ۲۳۲، خرداد ۱۳۹۴، صص ۱۳۳ - ۱۴۹.
۵۷. «علم کلام در تصوف و بازتاب آن در کشف‌المحجوب»، هادی عدالت‌پور، عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)، شماره ۲۷، تابستان ۱۳۹۴، صص ۵۸ - ۷۲.
۵۸. «نقدی بر بازخوانی جمله‌ای از کشف‌المحجوب»، محسن لطفی عزیز، مجله رشد آموزش زبان و ادب فارسی، پیاپی ۱۱۶، زمستان ۱۳۹۴، صص ۷۴ - ۷۹.
۵۹. «یادآوری یک نکته در تصحیح کشف‌المحجوب»، امیرحسین همتی، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا)، سال نهم، شماره ۲، پیاپی ۲۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۴، صص ۸۷ - ۱۰۸.
۶۰. «روش‌شناسی هجویری در تعریف و نقد اصطلاحات تصوف»، علیرضا محمدی کله‌سر، ادب فارسی، سال پنجم، شماره ۲، پیاپی ۱۶، پاییز و زمستان ۱۳۹۴، صص ۱۴۹ - ۱۶۸.

۶۱. «بررسی اندیشه‌های عرفانی - تربیتی کتاب کشف‌المحجوب هجویری براساس نظریه خودشکوفایی آبراهام مزلو»، معصومه سامانی و احمد حسنی، *عرفان اسلامی*، شماره ۴۷، بهار ۱۳۹۵، صص ۲۳۵ - ۲۵۹.
۶۲. «بررسی ساختار زبانی کشف‌المحجوب و مصباح‌الهدایه»، فرزاد بالو و علی رجبی، *مطالعات زبانی - بلاغی*، شماره ۱۳، بهار و تابستان ۱۳۹۵، صص ۳۳ - ۵۲.
۶۳. «دیدگاه‌های معرفت‌شناختی هجویری در کشف‌المحجوب درباره توحید و رویت الهی»، احمد خاتمی و نویسندگان دیگر، *دو فصلنامه زبان و ادبیات فارسی*، شماره ۸۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، صص ۹۱ - ۱۱۸.
۶۴. «دیدگاه‌های معرفت‌شناختی هجویری در کشف‌المحجوب درباره ایمان و معرفت»، سید علی قاسم‌زاده و اسماعیل گلرخ ماسوله، *عرفانیات در ادب فارسی (ادب و عرفان)*، پیاپی ۳۱، تابستان ۱۳۹۵، صص ۱۱۰ - ۱۳۸.
۶۵. «شریعت در کشف‌المحجوب هجویری»، حسین یزدانی، *پژوهش زبان و ادبیات فارسی*، سال چهاردهم، شماره ۲، پیاپی ۴۱، تابستان ۱۳۹۵، صص ۸۳ - ۱۰۰.
۶۶. «بررسی تطبیقی آداب سفر در سه اثر عرفانی (مصباح‌الهدایه، کشف‌المحجوب، رساله قشیریه)»، فاطمه آقازاده، *بهارستان سخن*، سال سیزدهم، شماره ۳۳، پاییز ۱۳۹۵، صص ۹۹ - ۱۲۲.
۶۷. «ویژگی‌های سر در کشف‌المحجوب و مطابقت آن با متون منشور صوفیه»، حجت کجانی حصاری، *مطالعات عرفانی*، شماره ۲۳، بهار و تابستان ۱۳۹۵، صص ۱۳۳ - ۱۵۰.
۶۸. «سیمای بایزید در کشف‌المحجوب»، محمد یاور، *پژوهش‌های ادبی - بلاغی*، سال چهارم، شماره ۳، پیاپی ۱۵، تابستان ۱۳۹۵، صص ۱۳۱ - ۱۴۵.
۶۹. «ترک دنیا و ریاضت در مثنوی معنوی و کشف‌المحجوب هجویری»، پروین گلی‌زاده و مجتبی قیصری، *مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه*، دوره دوم، شماره ۱/۲، تابستان ۱۳۹۵، صص ۶۰ - ۷۰.

۷۰. «حجاب‌ها و کشف حجاب‌ها در کشف‌المحجوب»، هادی عدالت‌پور، حکمت عرفانی، سال پنجم، شماره پیاپی ۱۱، بهار و تابستان ۱۳۹۵، صص ۴۹ - ۶۰.
۷۱. «رویکرد هجویری به حلاج با تأمل در کشف‌المحجوب»، میلاد جعفرپور و نفیسه ایرانی، پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا)، سال دهم، شماره ۲، پیاپی ۳۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، صص ۱۲۱ - ۱۳۴.
۷۲. «آسیب‌شناسی قرآنی - روایی تأویلات کشف‌المحجوب (با تأکید بر داستان آدم و حوا)»، صدیقه ایفایی، خلیل حدیدی و علی دهقان، پژوهش‌های قرآنی در زبان و ادبیات، سال سوم، شماره ۵، بهار و تابستان ۱۳۹۵، صص ۱ - ۱۴.
۷۳. «بررسی تطبیقی کشف‌المحجوب و رساله قشیریه»، معصومه دهقان‌شیری و فاطمه کوپا، مطالعات عرفانی، شماره ۲۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، صص ۵۷ - ۸۴.
۷۴. «تحلیل نگرش هجویری در کشف‌المحجوب نسبت به مذهب تشیع»، صدیقه ایفایی، خلیل حدیدی و علی دهقان، پژوهش زبان و ادبیات فارسی، سال پانزدهم، شماره ۳، پیاپی ۴۶، پاییز ۱۳۹۶، صص ۲۷ - ۴۳.
۷۵. «مفهوم «الصوفی غیرالمخلوق» با تأکید بر تعبیر بقا در دو مکتب هجویری و مولوی»، ولی‌الله ساکی و میثم خوئینی، عرفان اسلامی، شماره ۵۵، بهار ۱۳۹۷، صص ۸۹ - ۱۰۸.
۷۶. «بررسی سیر تحول اسماء جمالی در متون عرفانی قرون چهارم تا ششم (مطالعه موردی در کشف‌المحجوب و روح‌الارواح)»، کتایون کتیبه، ناصر نیکوبخت، انسیه خزعلی و حسینعلی قبادی، ادبیات عرفانی، سال دهم، شماره ۱۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، صص ۲۷ - ۵۵.
۷۷. «ویژگی‌های سبک مینی‌مالیستی در حکایت‌های کشف‌المحجوب»، محمد حسین وحدانی و اسماعیل شفق، سبک‌شناسی نظم و نثر فارسی (بهار ادب)، شماره چهارم، پیاپی ۴۲، زمستان ۱۳۹۷، صص ۱۸۵ - ۲۰۲.
۷۸. «تبیین دلایل اقتباس‌های آشکار تذکرة‌الاولیاء از کشف‌المحجوب در گزارش کرامات صوفیه»، حسینعلی قبادی، رضا معتمد، غلامحسین غلامحسین‌زاده و سعید بزرگ بیگ‌دلی،

- سبک‌شناسی نظم و نثر فارسی (بهار ادب)، شماره ۲، پیاپی ۴۰، تابستان ۱۳۹۷، صص ۲۵۷ - ۲۷۵.
۷۹. «تأثیر حکایت‌های اللمع فی التصوف بر کشف‌المحجوب هجویری»، عباسعلی وفایی، حبیب کارگر و علیرضا شعبانلو، سبک‌شناسی نظم و نثر فارسی (بهار ادب)، شماره چهارم، پیاپی ۴۲، زمستان ۱۳۹۷، صص ۳۰۵ - ۳۲۵.
۸۰. «تبیین اخلاق نخبگی و الگوسازی از نخبگان برمبنای متون اسلامی ایرانی با تکیه بر آثار ناصر خسرو، قشیری و هجویری»، حبیب‌الله گرگیج و حبیب جدیدالاسلامی قلعه‌نو، پژوهش‌های اخلاقی، سال نهم، شماره ۲، زمستان ۱۳۹۷، صص ۲۶۹ - ۲۹۶.
۸۱. «بررسی آراء هویت‌ساز و تربیتی ناصر خسرو و مقارنه آن با آراء هجویری»، حبیب‌الله گرگیج و حبیب جدیدالاسلامی قلعه‌نو، پژوهش‌های اعتقادی کلامی، سال هشتم، شماره ۳۲، زمستان ۱۳۹۷، صص ۲۲۱ - ۲۴۲.
۸۲. «بررسی اجمالی سبک‌شناسی کتاب کشف‌المحجوب هجویری»، عبدالحمید قدوسیان، علوم اسلامی انسانی، سال ۵، شماره ۲۰، زمستان ۱۳۹۸، صص ۱ - ۷.
۸۳. «کمینه‌گرایی در خرده حکایت‌های کشف‌المحجوب»، زهرا صالح‌نژاد، علوم اسلامی انسانی، سال ۵، شماره ۱۸، تابستان ۱۳۹۸، صص ۱۴۹ - ۱۵۴.
۸۴. «ولی و خرق عادت (کرامت) در کشف‌المحجوب هجویری»، سیما حاتمی نیا و لیلیا مرادی، رخسار زبان (نقد زبانی و ادبی)، شماره ۱۱، زمستان ۱۳۹۸، صص ۳۶ - ۵۹.
۸۵. «بررسی جایگاه صحبت در کشف‌المحجوب هجویری و عوارف‌المعارف سهروردی»، قدرت‌الله خیاطیان، سید حسن طباطبائی و فرشته حاجی‌زاده، انوار معرفت، سال هشتم، شماره ۱، پیاپی ۱۶، بهار و تابستان ۱۳۹۸، صص ۶۵ - ۸۴.
۸۶. «تحلیل انگاره تبدیل صفاتی انسان به فرشته در اندیشه هجویری»، زهرا ماحوزی، حسینعلی قبادی، مریم حسنی و احمد پاکتچی، زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تبریز، سال ۷۲، شماره ۲۳۹، بهار و تابستان ۱۳۹۸، صص ۱۲۷ - ۱۵۵.

۸۷. «بررسی، تحلیل و مقایسه کرامات در کشف‌المحجوب هجویری و رساله قشیری»، فتحیه‌السادات کارآموز، رضا اشرف‌زاده و مجید تقوی، *جستارنامه ادبیات تطبیقی*، شماره ۱۰، زمستان ۱۳۹۸، صص ۳۵ - ۵۲.
۸۸. «بررسی سیر تحول اسماء جلالی در متون عرفانی قرون چهارم تا ششم (مطالعه موردی در کشف‌المحجوب و روح‌الارواح)»، کتایون کتیبه، ناصر نیکویخت، انسیه خزعلی و حسینعلی قبادی، *فصلنامه پژوهش‌های ادبی*، سال شانزدهم، شماره ۶۴، تابستان ۱۳۹۸، صص ۱۳۵ - ۱۶۷.
۸۹. «بررسی تحلیلی و مقایسه‌ای حجاب نفس در مثنوی مولوی و کشف‌المحجوب هجویری»، سعیده اعیان‌فرد، *مطالعات ادبیات، عرفان و فلسفه*، دوره پنجم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸، صص ۱۵ - ۳۱.
۹۰. «بررسی مبانی معرفت‌شناختی نظریه جبر و اختیار در کشف‌المحجوب هجویری»، رضا سمیع‌زاده و اسماعیل گل‌رخ ماسوله، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، سال پانزدهم، شماره ۵۴، بهار ۱۳۹۸، صص ۱۶۳ - ۱۹۰.
۹۱. «تأثیر آموزه‌های جنید بغدادی در لقب اعطایی هجویری به حلاج؛ مستغرق معنی و مستهلک دعوی»، زهرا پارساپور، مریم عاملی رضایی و سعید مزروعیان، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، سال شانزدهم، شماره ۶۱، زمستان ۱۳۹۹، صص ۴۳ - ۷۴.
۹۲. «بررسی تطبیقی کرامات اولیاء از دیدگاه هجویری، قشیری و امام محمد غزالی»، شهلا علیپور و مهدی شریفیان، *آینه معرفت*، شماره ۶۳، تابستان ۱۳۹۹، صص ۱۲۳ - ۱۴۶.
۹۳. «بررسی تطبیقی چهره منصورحلاج در تذکرة‌الاولیاء و کشف‌المحجوب از منظر عرفانی»، حمید عالی کرد کلابی و حسین فامیلیان سورکی، *عرفان اسلامی*، شماره ۶۳، بهار ۱۳۹۹، صص ۱۰۱ - ۱۱۶.

۹۴. «شیوه‌های اقناع مخاطب در کشف‌المحجوب هجویری در آیینۀ نقد رتوریکی»، فاطمه‌سادات طاهری و سعیده بیرجندی، *مطالعات عرفانی*، پیاپی ۳۴، پاییز و زمستان ۱۴۰۰، صص ۲۸۹ - ۳۱۶.

۹۵. «بررسی رئالیسم جادویی در حکایت‌های کشف‌المحجوب»، خلیل بیگزاده و افشار حسابی، *فصلنامه کارنامه متون ادبی دوره عراقی*، سال دوم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صص ۲۱ - ۳۶.

۹۶. «بررسی طرح‌واره‌ها در کشف‌المحجوب و تذکرة‌الاولیای عطار نیشابوری (نمونه مورد پژوهش: حلاج)»، زهرا ایران‌منش، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی (زبان و ادبیات فارسی)*، سال هفدهم، شماره ۶۴، پاییز ۱۴۰۰، صص ۶۹ - ۸۷.

۹۷. «تحلیل شخصیت و اندیشه‌های هجویری بر پایه سخنان خود او در کشف‌المحجوب»، امیر حسین مدنی، *فصلنامه علمی کاوش‌نامه*، شماره ۵۱، زمستان ۱۴۰۰، صص ۲۳۱ - ۲۶۳.

۹۸. «بررسی کنش‌های گفتاری در کشف‌المحجوب هجویری با تکیه بر نظریه سرل»، پژوهش‌نامه عرفان، شماره ۲۶، بهار و تابستان ۱۴۰۱، صص ۱۲۷ - ۱۵۹.

۹۹. «ملامتیه و بازخوانی و نقد آن از نگاه هجویری»، نعمت‌الله چوگانی، *علی آقانوری و یوسف غضبانی، پژوهش‌نامه مذاهب اسلامی*، پیاپی ۱۸، پاییز و زمستان ۱۴۰۱، صص ۴۵۵ - ۴۸۷.

۱۰۰. «بررسی چرایی و چگونگی تأویل آیات قرآنی در کشف‌المحجوب هجویری»، بهرام شعبانی و محمد عباس‌زاده جهرمی، *ادبیات عرفانی*، پیاپی ۳۱، زمستان ۱۴۰۱، صص ۹ - ۳۶.

۱۰۱. «مقایسه و تحلیل اقوال مربوط به رضا در تذکرة‌الاولیاء، ترجمه رساله قشیریه و کشف‌المحجوب (بر پایه بینامتنیت ژنت)»، مریم روضاتیان، سید علی اصغر میرباقری فرد و مهدی محمدقاسمی، *متن‌شناسی ادب فارسی*، سال پانزدهم، شماره ۳، پیاپی ۵۹، پاییز ۱۴۰۲، صص ۱۷ - ۳۲.

۱۰۲. «تبیین و مقایسه سیمای پیامبر در دو متن عرفانی کشف‌المحجوب و مرصادالعباد»، مهدی محمدی، محمدرضا بیگی و خدیجه صفری، *عرفان اسلامی*، شماره ۷۶، تابستان ۱۴۰۲، صص ۱۰۱ - ۱۲۲.
۱۰۳. «تحلیل و تبیین شاخصه‌های رئالیسم عرفانی در داستان‌های کشف‌المحجوب هجویری»، مرضیه دشت‌بش پودنک و اعظم پوینده‌پور، *مطالعات عرفانی*، شماره ۳۷، بهار و تابستان ۱۴۰۲، صص ۲۲۵ - ۲۴۶.
۱۰۴. «واکاوی بازتاب خرقه در کشف‌المحجوب هجویری»، فرهاد براتی و سهراب سعیدی، *پژوهشنامه اورمزد*، شماره ۶۳، تابستان ۱۴۰۲، صص ۱۵۸ - ۱۷۹.
۱۰۵. «کارکرد معنایی و زیباشناختی موسیقی در کشف‌المحجوب هجویری»، فاطمه کلاه‌چیان، زهرا پاکزاد و محمد ایرانی، *متن‌پژوهی ادبی*، پیاپی ۹۸، زمستان ۱۴۰۲، صص ۳۹۳ - ۴۲۵.
۱۰۶. «بررسی سپهر نشانه‌ای عرفان و تصوف اسلامی در کشف‌المحجوب»، زهرا ناظری، مهدی فیاض و سید محسن حسینی مؤخر، *ادبیات عرفانی*، شماره ۳۴، پاییز ۱۴۰۲، صص ۹ - ۳۷.
۱۰۷. «نشانه‌شناسی فرهنگی کشف‌المحجوب؛ بررسی فرآیندهای معناورزی و الگوهای معنا ساز»، زهرا ناظری، مهدی فیاض و سید محسن حسینی مؤخر، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، سال نوزدهم، شماره ۷۲، پاییز ۱۴۰۲، صص ۱۴۹ - ۱۸۱.
۱۰۸. «عیارسنجی بایسته‌های سلوکی فقر، مقارنت علم و عمل و پایستگی مجاهدت از منظر هجویری در کتاب کشف‌المحجوب با آموزه‌های اهل بیت (ع)»، محمدحسن ضیاء‌الدینی دشت‌خاکی و محمد مهدی علی‌مردی، *انوار معرفت*، سال دوازدهم، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۴۰۲، صص ۵۹ - ۷۳.
۱۰۹. «صورت‌بندی سه استدلال از هجویری در منطق محمولات مرتبه اول»، کتایون مهرآبادی، *منطق‌پژوهی*، سال پانزدهم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۳، صص ۲۰۱ - ۲۱۹.

۱۱۰. «بررسی ظرفیت‌های تفسیری موجود در تناظر معنایی میان آیات ۱۲ و ۲۳ سوره اعراف براساس سه متن عرفانی (شرح التعرف مستملی بخاری، کشف‌المحجوب جلابی هجویری و کشف‌الاسرار میبیدی)»، سعید احمدپور مقدم، حسینعلی قبادی، مریم قبادی و سعید بزرگ بیگ‌دلی، *اسلام‌شناسی و قرآن‌پژوهی در جهان معاصر*، سال سوم، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۳، صص ۱-۱۳.
۱۱۱. «بررسی و تحلیل کارکرد راوی در مناسبات معنایی و انتقال مفاهیم کشف‌المحجوب»، مجید هوشنگی و زهرا قربانی، *ادبیات عرفانی*، پیاپی ۴۰، بهار ۱۴۰۴، صص ۳۹-۶۳.
۱۱۲. «تحلیل میدان‌های فقر، خوف و رجا در صد میدان خواجه عبدالله انصاری و مقایسه آن با التعرف لمذهب اهل التصوف، رساله قشیریه و کشف‌المحجوب»، سعیده فرزانه فرد، رسول عبادی و نرگس اصغری گوار، *ادبیات عرفانی و اسطوره‌شناختی*، سال بیست و یکم، شماره ۷۹، تابستان ۱۴۰۴، صص ۹۵-۱۰۴.
۱۱۳. «تحلیل و واکاوی نمودهای کنش اجتماعی در سلوک عملی عرفان فارسی (موردکاوی: مرصادالعباد نجم‌الدین رازی و کشف‌المحجوب جلابی هجویری)»، علیرضا قره‌ویسی، رضا حیدری نوری و منیژه فلاحی، *پژوهش‌های اعتقادی کلامی*، شماره ۵۹، پاییز ۱۴۰۴، صص ۱۹۳-۲۱۰.
۱۱۴. «تحلیل ساختار تفسیر آیات و احادیث در نظام معرفتی هجویری»، رقیه بایرام حقیقی، *زیان و ادب فارسی*، دوره ۷۸، شماره ۲۵۲، پاییز و زمستان ۱۴۰۴، صص ۲۷-۴۶.